

Liber. XII.

rufcacio accideret. qz in omni nube ra-
dij solares occultantur. Anaragozas au-
tem dicit qz choruscacio est ex aere descē-
dente in nubem vel ad nubem. et se in ea
occultante cuius apparitio est chorusca-
tio et quādo ille ignis extinguitur i nu-
bibus aquosis stridor illius extinctiōis
vocalur tonitruū. Alij dixerunt choru-
scatiōem causari ex ventis calidis et sic-
cis in nubibus compssis quibus inflam-
mantur 7 adurunt. ignis in eis ingredi-
ens est choruscacio cuius splendor pri-
puenit ad visum q̄ sonitus ad auditum
Alij dixerunt choruscatiōem non fieri p
ignem sed p aque splendentis imagina-
tionem que p stellarum de nocte lucen-
tium illustratiōem in nubibus videtur
Sed dicit Arest. qz iste sermo error ē. qz
choruscacio de die videtur sub radijs so-
lis. sicut videtur de nocte. fm Arest. afit
vapor aggregatus in nubibus eoz rebe-
menti collisione attrit' igitur 7 fit ma-
teria choruscationis. et qz habet aliquas
ptes terrestres earū gravitate mouet i
ferius. et qz illa choruscacio est rehemē-
tis subtilitatis et nō rehemētis inflam-
mationis 7 adustionis ideo apparet al-
ba. et iō corpa q̄ ptingit non inficit nec
corumpit. Huculqz Arest. li. ij. methē.
Choruscationis itaqz motus subit' est
et impulsus. subito eni apparet ab ori-
ente in occidente. subito est ostensivus
7 subito sui occultatiuus. De matrice
enim sua vt dicit Gregor. in ictu oculi
erit. 7 in se subito reuertens suam origi-
nem nō relinquit. Et sua subita appa-
ritione aspectus intuentiū est repussi-
uus. timoris incussiuus p totum orlem
fm apparentiam 7 opinionem 7 iudici-
um visus sui est diffusiuus. futuri toni-
trui pambulus. et sui aduentus annuci-
atiuus. Si pluuiam habuerit cōcomi-
tantem vtilis est et pficiuus. Si vō plu-
uia caruerit tenellis floribus 7 fructibus
est nociuus. vt di. Beda.

Capitulum. XVI.

De aura:

Aura est aer leuiter motus 7 agi-
tatus estuantibus refrigerium

algentibus plens calorem. que q̄sto est
purior tanto delectabilior et sanior ē. q̄
si fuerit tpata 7 debitas qualitates tem-
poris non exierit maxime vite hominis
est cōgrua 7 sanitatis cōseruatiua. si vel
ro cōtrario modo se habuerit maxime ē
nocua. qz pestilentie 7 corruptionis nō
modice est inductiua. Est aut pestilentia
aeris corruptio ex siccitatis 7 pluuiarū
dilempantia ex meritis hominū cōtin-
gēs vt di. Bsi. Et dicit pestilentia q̄si pastu-
lētia. qz totā natura hōis pambulat et
deparat. nam corruptis aquis 7 pluuijs
in aere quibus spirando et edēdo pasci-
mur statim corūpimur 7 diuersis passi-
onibus necessario laceessimur. vt supra
in eodem libro. vbi de pprietatibus ae-
ris dictum est. sed hec dicta iā sufficient

Incipit liber. XII de aibus in generali et speciali.

Aspedito tractatu de pprie-
tatiibus aeris et eoz que
in aere generantur. restat
dicere aliqua que p̄tinet
ad eius decentiam 7 orna-
tum vt in ipis sicut in ceteris creaturis
rei magnalia extollant. Sed ornatum au-
tem aeris p̄tinet aues 7 volatilia. vt di-
cit Beda. Et iō aliqua pauca adiunāte
chusti demētia sunt de his huic opuscu-
lo insereuda. non quidem de oibus s; so-
lum de aibus 7 volatilibus de quib' spe-
cialiter fit mentio in textu biblie vel in
glosa. Et primo dicendū est in generali
deinde in speciali. et hoc p ordinē alpha-
beti. Aues itaqz q̄si deue. i. sine via sunt
dicte vt di. Bsi. eo qz ipaz vie nō sunt i
aere determinate et distincte. aues eni
motu 7 agitatione alaz diuidunt aerem
et incidunt. sed statim post volatū aere
se claudente nullum signū sui transitus
derelinquūt. Dicitur autem volucres
qz volitant alis. vt di. Bsi. ppter qd 7 ali-
tes q̄si alates. i. alis se leuantes a pluri-
bus noiantur. sine eni alis nō volitāt. si-
ne quartū bñficio de terris in aer a se nō
leuant. Vel ideo quis dicit ales ab alet

to. qz ab illo qui pascit volatilia celi et
dat escam omni carni alitur. i. nutrit. vt
dicit **Phi.** Attenditur etiam auis cōditi
ones et proprietates penes multa. qz penes
eaz subām et cōplexionem. nā ex duobz
elementis inter summe graue et summe le
ue inter medijs auium substantia ē crea
ta. nam in eaz pōsitione aer et aq̄ potis
sime dōminant. et id qz min⁹ habet ter⁹
restreit atis et pl⁹ aeree leuitatis q̄z gres
sibilia vel natatilia. leuitate sue nature
habent ferri sup̄ aera vt dicit **Phi.** aer enī
inclusus inter pennarū cōcauitates aues
leuigat et vt leuiter feratur sursum ip̄
sam disponit et habilitat et adiuuat. **Unde**
de q̄to volucres plus habent pennosita
tis et minus carnis tanto facilius se sur
sum leuant. vt patet in aibus p̄de q̄
exonerate a mole carnis altissimi sūt vo
latus et valde acuti visus et magne aiosi
tatis. vt dicit **Arest.** li. xij. Item cōside
ratur volucris cōditio penes generatōez
Habent enī sibi insitaz a natura semina
lem rōem. cuius virtute mouētur natu
raliter ad sui generis multiplicationez.
et sue speciei p̄ generationis actum siue
ordinem cōseruatōem vt dicit ab **Aresto.**
li. vi. **Quēs** enī inquit aues cū pullificāt
faciunt oua q̄uis in omnibus non possit
sibi videri p̄ter paucitatem. Est autē p̄
cipūm generationis pulli sicut dicit sibi
dem ab albugine et abus eius avitello
et post dies decem generatio pulli com
pletur s̄m oēs sui pres. ita qz erūt par
tes distincte et manifeste et habet tūc ca
put toto corpe mar⁹. et si tunc frangeret
oui testa inueniretur caput inclinatum
sup̄a crus dextrum et eius ale expanse
sup̄ caput. Completa autem generatōe
et singulorū membrorū p̄fecta liniamēta
tione rumpitur testa aliqui in die. xvij
vel vicefima. vt patet in gallinis et ex
eunt pulli iam completi et viuificati et
aliquādo gemelli. s̄z inter gemellos vn⁹
erit maior et alter mi⁹. et multoties in oī
struosior sicut dicit idem ibidem. li. vi.
Inter oīa autem animantia in genera
tōis ordine volucres sequūtur natu
te maximam honestatem. Nam s̄m oī
zinem nature mares feminas cum solū

itudine querunt. inuentas diligunt p̄
ipsis pugnant et periculo se exponūt solū
modo eis quasi coniugalis amoris fede
re se coniungunt. et fetus ab ipsis p̄crea
tos solūmodo nutriunt atqz pascunt. vn
de naturaliter inter sexum et sexum au
dicant et discernūt exceptis paucis i quē
bus degenerat natura vt ponit **Aresto.**
exemplum de p̄dicibus que obliuiscunt
sexum. vnde dicit qz masculus surgit in
masculum. et femina in feminas et ecta
li coitu non fiunt oua pullificatiua. imo
fiunt sicut oua venti et sentitur etiam ex
tali coitu malus fetoz. Idem dicit de co
lūmba masculo quādo inquit sener non
potest coire. sed solum deosculat et saltat
sup̄a masculum. et hoc facit qz deoscula
tur et. **Obseruant** autē aues in genera
tōe tempis cōgruitatem. nam vernali tē
pore quādo instat tempus generatōis
aues vociferant. mares feminas se asso
ciant nutibz et vocibus ad amorem mu
tuum se inuitant nidificant ouant pulli
ficant pullos generatos nutriunt et edu
cant. sed completo generatōis officio
a cantu cessant et ab inuicem se separant
et vsqz ad iteratum generatōis temp⁹
inuicem nō appropinquant. **Item** atten
dunt aues quo ad habitatōem. sunt enī
quedam volatilia que humanam viden
tur diligere frequentiaz. et habitatōez si
cut galli anseres galline columbe cico
nie et yrundines. quedā vō oīno fugiunt
timent et abhorrent hominū cōuersatio
nem sicut aues siluestres montuosas et
males seu palustres. qz s̄m varias eorū
cōplexiones varia querunt habitacula
et diuersas sibi vendicāt mansiones. nā
que nature sunt magis frigide et humi
de paludes et fluuios frequētant p̄ter
ctus acquisitionem nidificationem. pullifi
cationem et fetuum educationem. vt auce
merguli anates et cigni in quib⁹ ingenia
ta est natura. vt dicit **Arest.** vt pedes ha
berent latos clausos et indiuisos p̄ter na
tandi necessitatem. vt scz pedum latitu
dine aquas p̄pensius pullent. et sic pulis
retro aquis quasi remigando in anteri⁹
fortius se extendant. **Caudas** etiam ha
bent breues ne in natando caude made

facte pondere impedimētū sentiant. Rostra autem habent lata vt gramina ⁊ radices carpant aptius ⁊ incidāt. colla lōgayt facilius victum de p̄fūdo attrahāt et acquirant. volatilia vero que calidioris ⁊ ficcioris nature sunt montuosa ⁊ rupium cacumina inhabitant et frequentant. vt omnes aues p̄de que de p̄da sūt viuentes. sicut sunt aquile ⁊ falcones ac apitres ⁊ cōsiles. quibus dedit natura. vt dicit **Arest.** unguis curuos et pedes fortes ⁊ neruosos ⁊ rostrum curuum et acutum. vt fortius predam retineant et carnem facilius lument. Habent autem h̄mōi aues modicum carnis ⁊ multū plumę ⁊ sunt magne aniositatis. vt sic sint motus velocioris ⁊ volatus fortioris vt dicit **Arest.** Caudam in sup̄ habent subtilem tenuem ⁊ longam qua' in volādo se regunt sicut gubernaculus regit nauē. Omnes tales aues sc̄dm **Arest.** in li. ij. sollicitudinem diligunt et cuz aliquo socios habitare non possunt. imo pullos p̄rios a se abijciunt. et statim quādo possunt volare rostro eos pcutiētes a mōdo exire compellunt. ⁊ in suo consortio viuere nō p̄mittūt. vt dicit **Arest.** De ⁊ alie aues p̄de recipiunt in p̄dando diuersificationem. quedam capiunt p̄dam in aere volando ⁊ nunq̄ aliquam p̄dam iudunt sup̄ terram. quedam vero econuerso in terra aues capiunt. sed in aere nunq̄ ledunt. Tandē mansuetę volucres vt columbe istarum auium differentiam recognoscunt. et idō qñ p̄dones aeris vidēt ad terram fugiunt. quādo vero p̄dones terre cōspiciūt in aera subito se extollūt et que in terra erant in periculo eleuate a terra in aera tutesiunt. vt dicit idem. Item sunt quebam aues nemorose q̄ siluas frequentant et terras arborū inhabitant summitates. et he quedam sunt ceteris maioris māsuētudinis. sic sunt oēs modulātes et estiuo temp̄e dulcissimis vocibus in siluis ⁊ arboribus resonātes sicut sunt merule ⁊ philomene et huiusmodi que tempore amoris maxime cantant in tubis ⁊ frutectis. nidificant sup̄ oua solcite cubant. pullos suos diligūt

et educant. Sunt et alia quedam volatilia que campestria precipue frequentāt et victum de terre fructibus acquirūt cōtinue et manducant quales sunt grues et anseres tam domesticę q̄ siluestres ⁊ huiusmodi aues simul viuere tam in terra q̄ in aere diligunt turmatim incedūt speciem suam diligunt. regem sibi faciunt et ei oledunt ordinate volant. ⁊ qñ doq̄ inter se vehementissime pugnant ⁊ rostris se dilacerant et replumant. sed post pugnam quasi reconciliati siml' volant. et societatem pristinam non reddunt. tampestatem futuram. precognoscunt. et cum vident eam imminere vociferant atq̄ clamant vigilias ordinant et in vigilando vices mutant. De omnia continentur in exameron **Basilij** et etiam **Ambro.** similiter et in **Arestote.** Superaddit etiam **Arest.** et dicit vigil lapillum inter pedes tenet vt si forsitan surrepserit somnus. casu lapidis excite tur. et si qua societatem perdit altissime ascendit ⁊ vociferando socios suos querit et quousq̄ inuenerit ad pascua vire descendit. dicit enimq̄ rex huiusmodi auium semper primo se reponit et primo de terra se erigit. caput etiam pre ceteris frequentius eleuat et circumspicit. sed si quemq̄ viderit venientem vociferat et excitat alias ac premit. Item sunt considerande quarundam auium proprietates sc̄dm variam cibatiōem. sunt enim que non cibantur nisi carne vel sanguine sicut omnes aues prede que sunt curui rostri et acuti unguis que comedūt omnia animalia que possunt venari. sed nō venantur neq̄ comedūt aues sui generis sicut faciūt pisces. vt dicit **Arest.** li. xvij. et tales aues nunq̄ potant aquas vt dicit **ibides.** Alia vero sunt volatilia que solis vtūtur semtribus et fructibus ac herbis terre nascentibus vt columbe. vt turtures et anseres tam siluestres q̄ domesticę. Alia vero sunt volatiliū genera que vescitur. n̄t carnibus n̄c fructibus in differenter. sicut omnes aues coruinū generis. sic monedule coruices corui ⁊ pice de qb' di. **Are.** et etiā **Basilij.**

pascunt aues coruini generis pullos suos in iuuentute et iuuenes pascunt patres in sua senectute. quasi etiam debilitantur iuniores in suis humeris eleuant et deferunt seniores. ut dicit idem. Et in omnibus hominum volucribus naturalis pietas commendatur. ut homo pietatis obsequium denegare parentibus erubescat quod ab auiibus impendi sibi inuicem non ignorat ut dicit Ambrosius. Item secundum variam mensuram dispositionem considerant aliam auium proprietates. quod sic dicit Aristoteles. lib. xiiij. Omnes aues in hoc conueniunt quod omnes habent rostrum quod in alijs animalibus non inuenitur. sed in dispositione est differentia quod quedam habent rostrum breue et latum quarum vita quieta est et mansueta quia hominum rostrum est aptum ad sumendum cibum de vicino. quedam vero habent rostrum longum et acutum sicut et longum collum quod acquirunt cibum de profundo. quodam curuatum et acutum. quod talis figura necessaria est ad comedendum et dilacerandum carnem crudam. Hoc autem habet proprium dominis auis. quod bipes est sicut homo. et in pedibus et cruribus dispositione maxima differentia inuenitur. quod pedes auium unguis sunt fortes et acuti quia conuenientes sunt predationi venationi. pedes autem fluuialium sunt clausi et indiuisi et lati. quia conueniunt natationi. et omnes aues longorum pedum et crurium habent collum longum et volant extenso collo. et si collum fuerit gracile et debile declinant ipsum in volando. et egerale quod omne volatile habet breue collum breuia habet crura et conuerso. Quod autem volatile habet umbilicum quando nascitur. sed cum crescit auis laterum umbilicus et omnino non apparet quoniam continetur cum intestino per interiorem venam. Item considerari possunt quo ad vitam vel tardam pullificationem. quedam enim multoties pullificant ut colubae que decies ouat in anno. quedam vero multoties ut columbae. gallinae autem multum ouantes cito moriuntur. ut dicit Aristoteles. li. v. Aues autem curuorum unguis que carnem comedunt raro ouant. quod non nisi in anno semel pre-

ter undines que sole inter comedentes carnes pullificant bis. Infirmant autem aues quando cubant super oua sua. ut patet in gallina et in aquila. de qua dicitur li. vi. quod aquila tuum valde grauatur et albescunt ale eius et ebriantur unguis eius et debilitantur. Sunt et multe alie proprietates auium quas persequi esset longum hoc solum attendere oportet quod aues inter cetera animalia generaliter sunt substatie purioris leuioris et nobilioris motus fortioris. visus acutioris carnis digestibilioris sapidioris conuertibilioris et sanioris. in iudificando et pullos educando solertia amplioris. Hec autem in generali dicta nunc sufficiant.

Capitulum. i.

De aquila.

Nunc de auiibus in particulari. Dicendum est. et primo de aquila que velut regia inter volucres obtinet principatum. Inter omnes auium diuersarum species aquila est maxime liberalis. ut dicit Plinius. Nam preda quam arripit nisi nimia fame arceatur sola non comedit. immo auiibus ea sequentibus quasi communem exponit sua tamen recepta primitus portione et ideo semper aquilam alie aues solent insequi sperantes quod de ipsius preda eis detur aliquid aliqua portio impartiri. sed quando preda prius capta sibi non sufficit tanquam rex de republica viuens auiem sibi proximam rapit et in medio ponit illam. Duos lapides preciosos nomine etheodos quorum vnus est masculinus. alius vero femininus in nido reponit. sine quibus ut dicitur parere nequit. Semmam que dicitur achates reponit in nido ut pullos suos custodiant a morsu reptilium venenoso. ut dicit idem Plinius. Est autem aquila ab acumine oculorum dicta ut dicit Isidorus. tanti enim et tam limpidi dicitur visus esse ut cum in aere super maria immobili penna deferatur ut per nimiam eleuationem a terra vix humanis pateat obtutibus. de tanta sublimitate pisciculos viderit in mari natantem ad istos lapides

Liber .XL.

descendens piscem rapit. et sic captas p-
dam ad litus trahit. Est autem avis na-
turaliter calida et sicca. pde auida et su-
pra aliarum avium vires fortis et animo-
sa. cuius fortitudo maxime viget in alis:
pedibus et in rostro. qz alas habet valde
neruosas et parz carnosas et ideo in vola-
lando patiens est laboris qz respectu ma-
gnitudinis sui in corpore parum habet carno-
sitas et multum nervositas. ppter qd multum
habet fortitudinis et virtutis et multum
etiam habet pennositatis. ppter qd etiam
plurimum continet leuitatis. Inter omnes
autem volucres maxime viget in aquila vis
visiva. spum enim habet visibilem tempe-
ratissimum et in actu videndi acutissimum
solem enim irreuerteratis oculis in suero
te circumferentia intuet. et tñ visus sui aci-
es non obtundit nec claritate solaris lu-
minis disgregat. vt dicit Ambro. Dic-
etiam ambro. sicut et Arest. li. ix. qz que-
dam spes aquile quam vocat almachor e-
aanti visus valde. et pullos suos vngue
suspensos radijs solis obijcit et sole aspice-
re compellit et hoc auctores habent alas comple-
tas et ad hoc eos percutit et vertit ad aspectum
solis. et si oculus alicuius lacrimet ipsius
tanquam regenerem vel interficit vel abijcit
a nido vel contemnit. si autem directa acie so-
lis radijs viderit ipsum tanquam sibi in natu-
ra silem diligit atque nutrit. quibus autem ita
irreuerterata solis acie claritate vide-
at. visum tñ ad pde aspectum dirigit et in-
clinat. vt dicit Greg. et Arest. li. xij. Aues
inquit vncorum vnguium indigent necessa-
rio acuto visu. quoniam videt cibum suum a
loco remoto valde. et ppter hoc leuat se a
quila plus quam alia volatilia. hic etiam in al-
tissimis rupibus nidificat ubi loci sub-
limitate ab oimodo cursu aduersario se-
tutificat et defendit. ubi sicut greg. in ali-
tissimis tuta residet et tñ pastas gratia in-
fima ista videt. ad altissima se eleuat et
ascendit. et tñ viso cadavere vel pda qua
desiderat subito ima petit. Est insup aq-
la avis difficulter cubans pullificas et
pulos suos nutrens. dicit Arest. li. vi.
qz aquila ad plus ponit tria oua. sed ter-
tium pñcipua nido quam grauiter incubat su-
per ea. et subdit. qz illo tempe debilitat

in tantum qz non potest bene venari pul-
los avium aliarum. qz tñ incurvantur vngues
sui et altescut ale sue et tunc nimis
grauat in dando cibum pullis suis. et si con-
tingit aquila habere tres pullos. eijcit unum
de nido suo ppter difficultatem nutriendi.
sed avis huius que arabice dicitur cebat nutrit
pulos suos casualiter ab aquila sic reie-
ctos vt dicit idem. Item idem docet qz a-
quilarum diuerse sunt spes et diuersimode
cibant et nutriunt pullos suos. Nam que
albas habent caudas in earum cibatione plu-
labozant. que vero habent nigras minus in
homo in negocio se fatigant. pullos autem su-
os ad volandum iam adultos et de nido
eijcientes paulatim puocant ad volan-
dum et faciunt eos esurire vt anidius eas
sequantur in aere ppter pastam et forsitan si
pigritauerint ad erendum percutit eos
cum rostro et subtrahit eis cibum. vt sic cog-
gant eos ad erendum. et postquam fuerint com-
pleti in fortitudine et in pennis fugant
eos a se. et non sunt plus sollicitate super eos
propter quoniamdam spem aquile quam arif. vocat
achar que cogitat de pullis suis magno
tempe. et quando volant pulli volant cum eis
et dant eis ad comedendam. et quicquid voli-
tat super illos curam illorum agens. pata ad
resistendum alijs auibus. si forte conueni-
erint ad nocendum pullis suis in aliquo seu-
ledendum. Hec omnia tangit Arest. in li. vi.
De aquilis vero dicit vt tangit greg. su-
per Job. qz quando eius pulliculi receter
nati ad capiendum grossiorem cibum et de-
gerendum sunt innalidi sanguinem et liq-
uidorem humorem pde sue in os suum at-
trahit et fugit et attractatum sanguinem
in ora pulliculorum vomit et ita reficit eos
cito leuiori quousque inualescat ad sume-
dum cibum fortioze. Ad hec dicit Aug. et
Plinius qz aquila in senectute patit cali-
ginem in oculis et grauedine in alis suis
contra quod incommodum instruitur a na-
tura vt fontem aque scaturientis querat
deinde ascendit quantum potest per aerem de-
er calore solis et calore volatus forti in
calescat. vnde tunc et calore poris aperit
et pennas relaxatis subito descendens in
fontes ruit. ibique mutatis plumis et pur-
gata caligine in oculis vires recipit et

sumit. **S**up ps etiam dicit idem qd eius
senescit ita indurat et incuruat eius ro-
strum. vt vix possit sumere cibum suum.
et contra hoc incommodum inuenit remedi-
um. qz petram sibi qrit contra qz foris ro-
stru pcutit et allidit. et sic reponit onus
rostri et cibum capiens resumptis viribus
iuuenescit. **A**t sicut dicit plinius aquila
sedendo sup rupem vel arbozem ad solis
claritatem oculorum aciem dirigit vel post
pdam hinc inde circūspicit. vel vngues
suos inspicere non desistit. fel huius est
multum medicinale. qz positum in collitijs
visum acuit et subuenit caligini et alijs in-
comodis. vt di. dyal. et etiam constan. **P**a-
let aut al. quas prietates minus lauda-
biles. est enim auis excedens in calore et
siccitate. et id est aiosa et iracuuda. quia
ira foris non est nisi in corpibz magne
siccitatis. vt di. **A**rest. li. xvi. et auibz ino-
centibus eaquila inimica et infesta. vn-
guibus enim rapit. et rostro pcutit caput a-
uis. vocem habet rebantem et generaliter
oēs aues terrificantem. **I**n aspectu
enim aquile et auditu. terrent oēs aues al-
terius speciei etiam aues pde. vñ dicit
plinius qd herodotus et cōsiles aues scie
qn audiunt aquilam vix pstant et hoc for-
san accidit ex timore. **A**quilam enim in ae-
re tantu rapientes timent generaliter om-
nes aues minus aut illam que rapit in
terra. minime autem illam que rapit in
aqua. qz illa non timent nisi volucres qz
victus et que ratio est in aqua tantum
talis aut aquila multum regenerat a no-
bilitate aliaru aquilaru que in aere vñ
terra rapiunt pdam suam. timet enim vul-
torem. vñ di. **A**rist. li. ix. qd amachel ma-
net iuxta mare et magnos lacus et cibatur
ex aibus ppe mare qn ascendunt ab a-
qua. **E**t si viderit vulturem venientem
timebit vñ fugit ad aquam. sed vultur qd
acutus visus semp volat circa locu illu. et
si exierit auis de aqua in aerem vel i ter-
ram statim rapit eam vultur. si vero diu
fuerit in aqua suffocat. **H**abet aut aquila
vnu pedem clausum ad modu pedis an-
seris cu quo se regit in aqua qn solet de-
scendere ppter pdam. aliu vero pedem habz
diuisum cu acutissimis vnguibus cu q

bus pdam rapit. **H**abet aut pennam aquila
quandam latentem corrosiuam vt
tem. vt dicit plinius. **D**icit enim qd pena
aquile posita inter aliaru auiu plumas.
corrumpt et corrodit eas. sicut corde fecerit
de intestinis luporum in vigella vel in citha-
ra posite cu cordis factis de intestinis o-
uium eas destruunt et corripunt vt dicit
idem **A**quila societatem non diligit immo
fugit. vt dicit **A**rest. li. i. **A**ues que hnt
vncos vngues non est possibile qd sint cus
aliquibus se coru suorum etc. **I**tem vngues
habet p mucronibus. et id qn sedet sup
lapidem terrabit eos et quasi claudit i-
tra carnem ne os allidat vel coterat con-
tra petram. vt di. **A**rist. li. xiiij. **N**on insi-
det auis hnt vncos vngues sup arbores
vel lapides. qz natura vnguui eius est
contra utras duas res etc. **I**tem impia e con-
tra filios suos qn eorum visus claudit con-
tra solem. qm eos reputat alienos. **I**tem
vt ad pdam aliarum auiu instruat eos et
compellat. rostro eos percutit et vulne-
rat. vt dicit **A**linus.

Capitulum. II

De accipitre.

Accipiter est auis regia que pl-
animo qz vnguibus est armata et
quod ei in qritate corporis na-
tura denegat. hoc ei in virtute et auda-
cia animi recompensat. vt dicit **I**sidus.
Ast enim auis vt dicit **I**sidus. alijs auibz
capiendis auda a quarum arreptioe ac-
cipiter. i. raptor est vocata **D**icit etiam
Basilus in exameron qd accipitres cir-
ca suos pullos sunt crudeles. quia cu sint
habiles ad volandum cibos eis subtra-
hunt. et percutiendo ad modum aquila-
laru de nidis exire compellunt et cogunt. qz
eos audere docent. et ad pdam excitant
ne adulti effecti tepescant ocio et magis
cibum querere qz vigorem animi conlue-
scunt. vt dicit **B**eda et **E**mbro. **S**unt enim
quidam accipitres pdoneas aeris tm. qui
dam vero terre tm sicut et aquile. vt dicit
Arest. li. vi. **P**rimi aues tantum volan-
tes rapiunt. secundi vero sedentes in terra
pcutunt et inuadunt. et inter hos coluba di-
scernit sic de aliqua dcm e. **E**st igitur accipit-

avis calida et sicca mole carnis spau-
 ra. penarum plumarumque varietate decorata
 struioni in penarum decore filima est. sed in
 agilitate et animi magnanimitate omnino
 impar est. Summa enim celeritate nunc
 in aere se leuat et ascendit in tantum quod
 ab hominum aspectibus se subtrahit. nunc
 subito inferius in predam ruit. Pectus
 vero accipitris est acutissimum. modica tamen
 carne est munitum. **Ubi di. Arest. li. viiiij.**
Quanto pectus eius magis est acutum,
 tanto melioris est volatus. quoniam si ha-
 beret pectus multum latum moueret mul-
 tum aeris et esset grauis motus. Carno-
 sum autem non est. quod acutum est et debile
 esset si haberet cooptorium et multa car-
 ne sicut dicitur ibidem. **Maxima** itaque est
 eius fortitudo in pectore et in unguitibus
 et in rostro quo statim petit cerebrum pre-
 de sue. **Eius** fel medicinale est et vtiliter
 in oculorum collitijs admiscetur. visum enim
 acuit et oculorum albugines destruit et com-
 sumit. similiter et simus eius. **Dabys** au-
 tem hoc proprium accipiter. **vt di. Grego.**
 quod in senectute quando sentit se penarum
 pondere pergrauari expandit alas suas con-
 tra solis radios flante austro. et sic per re-
 pentina aura et calore resoluente aperitur
 poris quibus aptis excutit alas et sic
 veteres penne exiliunt et noue crescunt. **Et**
 sic nouitas penarum ipsam efficit ad volan-
 dum aptiores. **Duo** enim sunt genera ac-
 cipitrum. quidam enim est domesticus et quidam
 siluestris. qui domesticus est siluestres ra-
 pit aues et raptas eas domino suo relin-
 quit. siluestris vero domesticas rapit aues
Indignantis enim nature est accipiter.
 nisi si predam quam impetit et sequitur casu a
 liquo non arripit. **vt** illa die ad manus
 domini sui redit. **Quod** autem ut accipi-
 trum dieta sit ordinata scilicet nec nimis tenuis
 is. nec nimis lauta. exarsid. nti enis ci-
 bo impingunt. et tunc in sole scunt aut pro-
 gressu. et ad relictorum redire volunt. **quod**
si vero fuerit nimis paucis reficit
 accipiter viribus et efficit impotens ad
 predandum. **Solent** etiam oculi talium auium
 claudi siue tegi ne nimis de manu
 gestatis se efferant aibus visis ad quos
 raptum anhelant et aspirant. **Et** id quibus

dam laqueolis illorum pedes illaqueant
 ne libere ad quolibet auiculam efferant
 gestatur in sinistra ut de dextra aliquid re-
 cipiat unde reficiatur. **Seruant** autem
 accipitres domestici vel domiti in muta-
 torijs ut a pennis veteribus et induratis
 eronerent. et sic in iuuentute et decore re-
 uouent. **Das** autem eis cibus de aliqua car-
 ne aliquatulum venenosa et sic facilius mu-
 tent. **Accipitres** vero maxime ledit fumus
 ut dicit **Heda.** et id eorum mutatoria a lo-
 cis fumosis debet esse remota ne eorum cor-
 pora ex fumi amaritudine ledantur. et ne
 plume ipsorum ex nigredine fumi inficiantur
 carnibus recentibus et sanguinolentis
 reficiantur. et solent eis dari corda auium
 que predantur. **quod** diu viuunt et potentes
 sunt ad predandum a suis dominis diligenti-
 in manibus gestantur. super plicas repo-
 nunt. in pectore et in cauda manibus re-
 planant. cum diligentia nutrantur. sed quia
 moriuntur ab omnibus inutiles reputantur.
 non enim comeduntur. sed potius super
 sterquilinum precipiuntur.

Capitulum. III

De alieto.

Alietus secundum glossam Deutero. cuius
 idem est quod falco. avis scilicet prede-
 quida et multum animosa. **In-**
 uadit enim aues longe se maiores eas pe-
 dibus et pectore percutiens et inuadens
 secundum aliquos vero alietus est avis par-
 uula capiens alias minutas aues ut di-
 citur auctor aurore. **Obtinet** exiguas alie-
 tus corpore vires. **Sunt** et aues minime
 preda cibulorum suorum. **Exprimit** hic aliquem
 qui solos verat egenos. **Et** secundum hoc videtur
 quod alietus idem sit quod nisus paruus qui gal-
 lice dicitur muschet vel ipse nisus.

Capitulum. IIII

De apibus.

Apes secundum Isidorum sunt dicte eo quod
 sine pedibus nascantur. vel ex eo
 quod pedibus alligent se inuicem et
 conectant. **De** secundum Isidoro. solettes sunt
 gignendi mellis officio assignatas et sibi
 proprias incolunt sedes non videntes sibi
 alias tomialia sua senarrabili arte pro-

nunt et ex varijs floribus mirabili artificio fauim condunt. tertijsq; ceteris plenissima castra replent. exercitijs et reges habent et bella mouent. fumum fugiunt et ventus et bella. tumultu exasperantur. Has plerique cepti sunt de bouum cadaueribus nasci pro his creandis vitulorum ocularum carnes sterant. ut ex putrefacta cruore vermes pcrenent et postea receptis alis apes efficiant. sicut scabrones de eorum carnibus generant. ut dicitur. **¶** **S**icut enim autem **Ambro.** in exame. mirabiles sunt apum proprietates et insignes et nobiles. Nam apes comem habent solem. vnam incolunt mansionem vnius porte clauduntur limine. comis est labor omnium. communis cibus. communis operatio. communis usus. communis fructus. comis est omnibus volatus. comis est omnibus generatio. **¶** Integritas quoque corporis virginalis omnibus est communis sicut et prius quam nullo concubitu miscens. nec libidine resoluuntur. nec prius quatitur doloribus et tamen maximam filiorum examen constituunt nam cum alie volucres vix in anno singulos edant fetus apes gemos creat et duplici ceteris fecunditate preponderant. **¶** **¶** **R**egem apes regem sibi creant. ipse sibi populos ordinant. et tamen licet possit sint sub rege. ipse tamen tamē sunt libere. et regē sibi substituent et naturali affectu diligunt. et summa defensione defendunt et pro eo pro pulcherrime putant. **¶** **R**egi suo tantam reuerentiam exhibent ut nulle de suis tomibus exire audeant nec ad aliquos pro dire pastus nisi rex fuerit egressus et volatus sibi vindicauerit principatum. **¶** **E**ligunt autem apes sibi in regem in magnitudine et specie magis insignem et quod in rege precipuum est in consuetudine clariorē. nam et si habeat aculem eo tamen non utitur ad vindicandum. **¶** Naturaliter autem apes tanto sunt leuiorē quanto ceteris sunt maiores. sed et apes qui non obtemperant regi propria condensatione se mulctant ut aculei sui vulnere moriantur. **¶** In apum vero examine nulla est ociosa. quedam enim certant quasi in bello campestri contra alias apes. alie vigilant circa victum. alia futuram explorant ymbres et speculantur iocursum. alie ceras de floribus fingunt. a

lie cellulas nunc rotundas nunc quadratas mira conuexione et equalitate ponunt et tamen inter tam diuersa opera nulla alienis laboribus infirmitat. nulla raptu vicer querit. sed proprio volatu et labore inter herbas et flores que sibi sunt congrua recolligit et requirit. habent tamen apes spicula sua et inter mella fundunt venenum si ab aliquo fuerint laceffite. vitamque suam ponunt ardore vindicte pro domicilio suorum defensione. **¶** **A**pis itaque et si infirma est robore. valida tamen est vigore sapientia et virtute cuius fructus est omnium suauis qui suauitate sua fauces obdulcat et vulnera curat ac interioribus vlceribus infundit medicamentum. **¶** **Ambro.** **S**unt et alie proprietates quas tangit **¶** **T**rust. li. r. vbi ista inter se ferunt dicit etiam inter cetera quod apum operationes inter se sunt diuersimode. quedam enim adducunt suis aluearibus quo indigent ad preparationem mellis ex floribus et frondibus arborum et herbarum et precipue in quibus est glutinositas. et illiniunt ex eo sufficientem aluearibus. et hoc faciunt propter nocentiam a falia. et si introitus aluearis fuerint nimis amplii. strictificabunt eos tamen de congregate mel. et primo incipiunt facere domos in quibus habitant reges. tamen de alias domos in quibus habitant alie apes aluearia custodientes. et accipiunt ceram ex floribus et congregant ipsam cum pedibus anterioribus. tamen de mutant eam ad pedes medios. tamen de ad coram pedibus posterioribus. et post volant cum ipsa. et tunc manifestatur ponderositas sua. **¶** **E**t cum volat apis non tangit flores diuersos nec dimittit vnum florem et vadit ad alium quod diu ibi inuenit quod sibi necessarium est et utile. sed colligit ex eo quo indiget et tunc redit onusta ad locum suum. **¶** **Q**ualiter autem mel recolligant et quod sit melis propria materia non possumus leuiter distinguere sensu. **¶** **F**requentat autem libenter folia et flores oliue et manet super ipsam longo tempore propter spirititudinem foliorum. **¶** **Q**uando autem rex earum nequit volare tunc ferunt ipsum turbam apum. et si fuerit rector vniuersum mare eunt in vna parte et femine in alia. **¶** **S**i

Liber. XII.

vero fuerit mortuus mares erunt cū feminis in tomibus et femina rectoris est dupla ad alias et habet acutiorem aculeum quā masculus et multi de maribus caerent aculeis et volunt quasi pungere eum aculeo et non possunt. Rectores autem duorum sunt modorum. vnus est niger et alius est rubeus. et hic melior est. et est apud hanc pua rotunda in se tensa constricta in medio quasi cincta mediocriter villosa. et differunt apes in pastu. quia quedam pascuntur floribus ortulanis et sunt diuerse ab illis que pascuntur in floribus montanis. Nam ille que pascuntur in arboribus montanis minores sunt alijs et fortiores et plus patientis laboris. Item apes sedent super aluearia et sugunt quod est superfluum in fauis. et dicitur quod si non facerent hoc generaretur ex eis aruarum morerentur apes. Quia autem modicum est de melle in tomibus deserunt eas et pugnant cum illis quod volunt extrahere mel et propter hoc videntur se per sedere super foramina quasi pate ad resistendum. et pugnant breuius contra longiores pugna forti quia multus comedunt de melle et laborant eijcere eas de alueariis que non mellificant ne laborant.

Item reges non apparent extra aluearia soli nisi magno stipatu apum et ipse in medio earum est et exitus eius est ante exitum pulloꝝ apum tribus diebus. deinde exeunt apes pauca et volant circa aluearia et diuidunt se per cateruas et vadit cum quo libet rege caterua vna. et si contingat quod exeat vna pars apum ad alias tunc ille pauca residue vadit ad aliam regem et dimittunt suum primum regem. et vadit ad regem possidentem plures. et si rex quem dimiserunt insequatur eas interficiunt ipsum.

Item quando apes pungunt cito post mortuum si totum infixerint et non retraxerint aculeum suum. quia impossibile est totum aculeum exire nisi cum eo exeat intestinum.

Rectores autem apum raro pungunt. et si aliqua apismoriatur in alueari extra hunc eam residue. quia hoc animal valde est mundum plus quam alia animalia. et propter hoc eijciunt sterces suum in volando et non in alueari suo quia fetidus odor grauat eas.

Similiter ventus unde si fuerit fortis

ventus custodes apum debent tegere officium aluearis ne intret ventus ad eas quia autem aluearia efficiuntur aliquo casu fetida derelinquunt ea. et si contingat eas ibi morari ex fetore infirmant. quando etiam nimis quiescunt infirmantur et eijciunt ociosas et conuenit eis in hyeme locus calidus et in estate locus frigidus et si homo dimiserit eis multum de melle non multum post opabunt. et si modicum se gnescent ad opandum mel. et propter hoc debent custodes dimittere de melle hanc multitudinem apum. et si defecerit eis mel ad comedendum debet eas pascere ficibus et alijs dulcibus ne moriantur. Item quando contendant inuicem intra aluearia signum est quod voluerit discedere ab alueari et ideo debet custodes irrorare vinum dulce intra aluearia tunc manebunt. Ducuntur Arest. li. viij. siue. ix.

Item idem li. iij. apes non faciunt strepitum nisi volando et extendendo et contrahendo alas suas per aerem cadentem inter alas et corpus. Item posteriores pedes apum sunt maiores quam anteriores propter ambulatorem et ut cito eleuent a terra cum voluerint euolare. ut dicit idem li. xiiij.

Item accidit apibus infirmitas que ab Arest. li. viij. dicitur cabizoim. alias lzaly roim. vel ratyzoit. ex puis vermicultis que generantur in alueariis ex corrupto fauis et quando crescunt illi vermiculti faciunt texturam similem texture araneae et dominant super totum aluear. et ideo putrescit mel et egrotant apes vel moriuntur.

Item idem li. xvi. Apes non generantur ex coitu neque ex diuersis generibus coeuntibus neque ex opibus per coitum. In annis autem pluuiialibus multiplicantur apes valde siue pulli apum. quia propter humiditatem multiplicantur superfluitates in corporibus. In annis autem temperate complexionis pulli apum diminuantur ut dicit idem. Item in dietis particularibus dicitur. Apes flores amygdalinos pascunt faciant mel magis temperatum et magis saporosum minusque acutum. hanc spiritualium melleoꝝ maxime mundificationum. apes ab sintxii pascetes alias herbas amaras faciunt mel. sed minus dulce. est tamen multum mundificationum opilatio

nis splenis et epatis aptium 7 ydropi/
coꝝ iuuatium. et morsus rabidi canis
curarium. Quere infra de melle in tra
ctatu de liquoribus alias proprietates aph
in littera. Et in tractatu de animalibus
fm phim et Auicen.

Capitulum. v.

De bulone.

Bulo a sono vocis nomen habet.
vt dicitur. Est autem avis feral
lis onustaq; plumis. sed graui se
per tetenta pigritia. debilis est ad vola
dum. in sepulchris die et nocte versatur
semp comorans in cauernis. vnde ay
pud augures malum p̄tendere fert. Na
in yre visa solitudinem p̄tendere asse
runt. vt dicit idem. De bulone dicitur. Ere
sto li. viij. Monedula inquit pugnat cu
bulone qm̄ debilis est visus bulo apud
meridiem. Alarius nanq; videt de nocte
q̄ de die. et p̄ter hoc capit monedula q̄ e
avis comini generis bulonis oua et co
medit ea de die. 7 bulo comedit oua mo
nedule de nocte. quia bulo fortior est de
nocte q̄ die. 7 monedula fortior est de
die q̄ de nocte. 7 alie aues volant in cir
citu bulouis 7 replumant ipm̄. 7 p̄ter
hoc aucupes cu eo deprehendunt alias aues
pugna aut istay auu sicut et bestiarum
non est nisi p̄ter abu 7 mansionē cuius
frequens yulatus de nocte plagium est
mortis fm angurū cōiecturā. bulo ster
coribus et alijs immūdi. cijs pascit ab a
lijs volucribus hoc odio habet. templa
frequenter nocturno tēp̄t de oleo lam
padū satiatur. in pl. mis tantū 7 in ro
stro ambus p̄de similis esse videt. s; in
animositate penitus est dissimilis et in
virtute qm̄ ab ambus impugnat in supi
num se vertit 7 rostro cum pedibus se de
fendit. mures 7 respitiliones venat 7 co
medit. de nocte euagatur 7 circuolat de
diexero in parietum rimulis se abscondit

Capitulum. vi

De columba.

Columbe sunt dicte a colore col
li. eo q̄ earum plumel collo co
lore multiplici sunt resperse. v

dicitur. Sunt autem columbe aues m̄
sue te hominum frequentiam 7 consorti
um diligentes 7 in earū multiplicatiōe
cōuersantes quas antiqui veneras nū
cupabant eo q̄ frequentent nudos et of
culo amorem cōcipiant 7 veneri multus
vacant. et ideo columba dicitur quasi co
lens lumbos. vñ dicitur. Iusto. nam colum
be omni tempe et faciunt pullos cū fue
rit earū mansio calida. et fuerit earū ci
bus paratus. meliores autem faciunt
pulos in autūno q̄ in vere vel in estate
p̄ter copiam victus. vt dicitur. Iusto. De
natura vero columbar. dicitur. Arest. li. v
columba avis est voluptuosa. vnde 7 se
se osculant aute coitum 7 masculus se
nex non potest coite tamen non cessat of
culari et femina multotiens saltat super
feminam cum nō sit masculus. hoc facit
cum osculatur 7 nō eijciunt semen. Ex
tali autem coitu faciunt oua aliquando
non pullificātia sicut sunt oua v̄ti. 7 om
nes aues que similes sunt columbis o
uant in vere bis vel ter 7 faciunt duo oua
sed nō ouant tertio nisi qm̄ corrumpitur
scdm̄. Item idem dicit li. vi. Columbe
inquit p̄ maiori parte pullificant marē
et feminam. 7 primus pullus est mascu
lus et aliqñ erit vnus pullus vno die 7
alius alio die. 7 masculus cubat de die o
ua. 7 femina de nocte. et primū ouum cō
plet se 7 fundit in. xx. diebus. 7 columba
primo penetrat testam 7 post diuidit il
lam. 7 masculus 7 femina calefaciunt pul
los in vno tempe. 7 femina est magis sol
licita circa pullos q̄ masculus. 7 decies
in anno ouant et qñq; vndecies vel duo
decies sicut in egypto 7 masculus coit cu
femina post annum. Item idem lib. viij
cum pullificat colūba statim masculus
regit pullos 7 si femina tardat venire ad
pulos p̄ter dolorem partus pcutit eā
masculus 7 cogit eam ponere se sup pul
los. 7 cū crescit pulli vadit masculus et
sugit terram salsam. et illud qd̄ sugit po
nit in ore pulloꝝ vt affuescat eos cibo.
Cum autem mas vult eijcere pullos de
nidis coit cum ipis. Item columbe ha
bent p̄riū sicut 7 turtures. qz caput suū
non erigūt qm̄ potant quoulsq; eis suffi

Columbe et onus
et in hinc animalia
mi hinc

ciat hantus potus. **U**isit aut columbe et generaliter cubant vsq; ad annos. **U**ucusq; **A**rest. Proprietates aut colli bar vsuales et multuz notas tangit glo. sup verbū illud. **O**culi tui colli bar. **C**atico. i. **C**olūba inquit felle caret. rostro non ledit nisi parem suum forte. incauer nis petrarū nidificat alienos pullos nutrit. colūbas alias errantes associat et te colligit. iuxta fluēta manet meliora gra na eligit. genitū p cantu reddit. grega tūm volat et societas diligit. alis et ro stro se defendit. cadaverem et alia immū da non comedit geminos pullos nutrit supfluenta residens. ymbzam accipitris te longe venientis inspicit quā videns statim ad interiora foraminis fugiēs se abscondit sicut di. glo. ibi. **O**culi eius si cut colūbe sup riuos aquarū. **S**an. v. c. **A**ret di. in viatico. **C**onstā. sanguinez habet medicinalem. **D**icit enī q sanguis eius sub tertia ala extractus et calidus o culis impositus seu instillatus dolorē mi tigat et sanat obtralmiā oculorū. **F**imū hys ardentem quem de nido eijcit et pullos vt eijciant instruere cōsuevit. vt di. **A**re sto. **C**olūba pacis est nuncia simplicitatis forma. natura mūda. ple fecunda. pi etatis emula. societatis amica. iniurie i memor. que q̄to est pennosior tanto fe cundior inuenit. vñ colūbe halentes pen des pennatos fere pullificant omni mē se. **E**st aut columba naturaliter timida. raro secuta. nisi q̄si est in foramine petre ibi aliquantū requiescit. **E**st aut obli uiosa et iō sublatis pullis damni sui im memor nidificare et pullificare in eodez loco iterū non obmittit. vt di. **F**ero. **F**e stulte est curiosa. nam sedens sup arto rem circūspicit et ad quā ptem velit ten dere quasi deliterans collū vndiq; circū spectat. sed sepe dū te volatu deliberat. an q̄ arripiat volatū sagitta eam transuo lat. et iō propositum nō pficit. qz qd̄ diutius fieri pposuit in tempe cōgruo nō pficit. vt diat **B**reg. **I**tem vt dicit in die. p ticularibus. **C**aro colūbina dura est ad digerendū et viscosa. vñ grossum dat nu trimentū maxime caro pulliculorū. s; q̄si volare incipiūt rōne motus et laboris mul

tum amittunt te illa grauitate. et fit caro leuior et acceptabilior ad digerendū. **Q**uanto autem vetustior tanto durior et peior ad digerendū. et illaudabilius generat corpori nutrimentum. **I**tem col umba aliquādo inuenit comita que ad deceptiōem siluestrium est instructa. nā siluestribus se associans ad rette eas du cit et vt cautius eas recipiat cū illis intrat aucupis rette et inuolui se pmittit sub amicitie specie quasi ad pascua eos allicit et sic pascendo ad laqueum et inte ritum eas trahit. **I**tem in egypto et in syria vt di. **A**mbro. instruit columbarē littere sit gerula. puincie ad puincia in ternicia. naturaliter enī diligit locū et mansionem vbi primitus est nutrita. et q̄tumcunq; deferatur ad longinquas p tes semp redit ad ppria si liberati fuerit restituta. **T**ali autem columbe cauti so let alligari littera sub ascella que dimissa eleuat se in aera et nunq; cessat donec redeat ad sue natiuitatis prima loca sed q̄nq; in via cognoscit ab hostibus et sagitta impetitur. et p litteris quas defert iter ficitur et vulneratur. et sic nō sine periculo est baiula littere. qz frequenter littera sic portata est causa vel occasio mortis sue.

Capitulum. VII

De coturnicibus. **C**oturnices sunt quedam auicu le a sono vocis dicte quas greci ortigias vocant. eo qz ferunt in ortigia insula primovise. vt di. **I**si. **H**e aues certa habent adueniendi tempora. gregem faciunt et ducunt. accipitrem ti ment. et q̄dū accipitrem vident tādū te terra non surgunt. ideo etiam ortigo metra dicunt. habent autem he aues du ces sic et grues. **E**t ideo qz timent acci pitrem. cura est eis sollicitare duces per quos cauent ppria discrimina ne ab acci pitre capiantur. **H**ec sola quis morbus caducum patitur sicut et homo et passer. **Q**are trāsiens cum lassatur in aquā descendit et vnam alam erigens velum sibi facit. cibos gratissimos habet semia venosa. pp̄ quas causas veteres eas ve

sci prohibuerunt. Ellebuz enim est ci-
bus coturnicū qui si ab animali in mul-
ta q̄titate sumatur p̄nciosum est. nam
cum animalia latas habent venas; p̄ q̄s
defertur fumus vi ellebuz; cor subito in-
frigidat̄ et mortificatur. Coturnices au-
tem venas habent strictas circa cor et
fumus venenosus nō habens liberū trā-
situm in stomacho remanet et ibi digeri-
tur et subtiliatur vnde non leditur. Co-
turnices autem vulgari sermone curlei
os vocamus a veloci cursu. citissime et
currunt super terram. speciem autem su-
am diligunt tales aues. et ideo vociferā-
do mutuo se requirunt. vt di. Ambro.

Capitulum. VIII

De ciconia.

Ciconia vel ibis est auis fluuiialis
que seipam purgat rostro suo.
quia q̄n ex ciboz multitudie sen-
tit se gratam aquam marinam. intra
se recolligit quam p̄ anum ad interiora
infundit. que remolliendo cibi cōpacti
duriciam mordicando, intestia sup̄flua
eiicit et emittit. Hec auis serpentum o-
uis vescitur et ex eis gratissimam escam
deferens pullis. vt dicit Isid. Et dicitur
ciconia quasi cicantia q̄ cōquacente ro-
stro quasi cum cāna sonum facit. vt dic-
idem. xeris est nuncia et in suo aduētū
p̄dicat nouitatem tempis. serpentibus
est inimica. rostro enim eos p̄cutit et in-
terficiat. et quādoq̄ teuoizat̄ reglutit. hu-
manam frequētiā et societatem diligit
et ideo nidificare super domos ab homi-
nibus inhabitatas cōsuevit et nidum su-
um primū nisi fuerit coacta defacili non
dimittit sed in suo recessu cōtra hyemes
terra replet nidum suum et cū luto x̄gu-
las nidi et spinas compaginat. ne aliqs
ventus tempestuosus ipm in hyeme teij-
ciat aut dissoluat. In reditu autem suo
in vere eundem locū occupat ab alijs ni-
dum occupare volentibus p̄tegit et defē-
dit. viuente femina mas causa coitus cū
alia se non associat. sed quo ad nidum et
generationis officium femine fidem ser-
uat. in qua si masculus aliquo casu adul-
terum cōcubitum p̄senferit. vltra secus

non cohabitāt. sed rostro si potest eam
transuerterat atq̄ necat. vt dicit Arest.
Alias q̄ in nido mas feminam non cal-
car et in cubando sup̄ oua mas cū femi-
na vices mutat. pullos suos miro affcū
diliget et custodit. et ex affiduo cubitu su-
per eos plumas perdit. pater quādo ē i
pascuis. mater in nido residet. et ecōuer-
so. quando reuertitur mas euolat femina
ad pascua et masculus nidum fouet. vt
dicit Ambro. ciconie maria transuolāt.
et collecto agmie ad calidas regiones si-
mul volant. In suo autem discessu comi-
tes habent cornices que ipsas p̄cedunt
et quasi ciconijs ducatum p̄ntes. con-
tra aues infestas eis p̄ viribus se oppo-
nunt. vt dicit in exameron. Quāuis au-
tem venenosa comedant vt ranas et ser-
pentes et h̄mōi. venenū tamen naturam
earū non superat nec immutat. iō eis est
refectio et nutrimentum qd̄ hominibus et
alijs asalibus est venenum. vi enī calor̄
qui in eoz interioribus d̄nantur virtus
veneni extinguitur et supatur. A pullis
suis in senectute pascūtur. naz eximia al-
lis circa filios est pietas et ideo q̄tum
tempus expendant in feribus educadis
tantum ipe a pullis suis vice reciproca
nutriuntur. vt dicit Ambro. quando ve-
ro pulli nascunt. cura pedes et rostra ha-
bent ad modum cigni valde nigra. sed re-
posita paulatim nigredine. rubere tanto
plus incipiunt quanto quotidie plus se
nescunt.

Capitulum. nonū

De cornice.

Cornix est auis annosa q̄ apud
latinos greco nomine appellat̄.
quam aiunt augures hominum
curas agere insidiarū vias mōstrare. fu-
tura p̄dicere. sed magnū nephas est cre-
dere. q̄ deus consilia sua cornicibus ma-
nifestet. vt dicit Isid. His inter multa
auspicia tribuit. vt etiam pluuias p̄ten-
dant vocabus iuxta illud virgilij. Fune
plena cornix pluuiam vocat improbayo-
ce. Ast autem auis garrula et impia et in
colis vbi habitat nociua vt dicit idem.
Immūdis pascitur et venenosis diuidi

Liber. XII.

fime viuit. contra senectutē in pluma al
tescit. h̄ i carne strinsec̄ q̄to viuit diuiti
us plus tenigrescit. **C**ulpem p̄ ceteris a
nimalibus odit. cōtra n̄suz et accipitrē
cōfigit vt di. **Ii.** Ast enī anis impro
ba aquile 7 alijs p̄de auibz importuna
nam aquilam quā tangere formidat gar
ritu 7 volatu insequitur 7 infestat. sed d̄
sua improbitate non semp̄ lucrū portat.
qz post longam aquile dissimulatōem a
liquando ab ea rostro pcutitur aut inter
ficitur quando ei plus rebito appropin
quat. **De cornice** autem dicit in exame
ron. qz cornices ciconias cōducunt et di
rigunt. 7 velut quibusdam turmis eas sti
pantibus. eis turmatim se adiungūt et
contra alias aues ip̄s ciconijs infestas
dimicantes. p̄ijs periculis aliena tel
la suscipiūt. cuius iudiciū est. qz in illo
tempis interuallo quo ciconie solent re
cedere non reperiūtur in locis cōsuetis
residere et qz cū v̄snef̄ teuertētes m̄ise
sta quadam sanguinis voce certisqz indi
cijs grauem se certaminū ostendunt cō
fictum subijse. **I**tem ibidem dicitur qz
admiranda est huius auis demētia. nā
cum parentes p̄ longeuaz senectutē plu
marum tegmine 7 alarum regimine nu
dari contingit. cornices iuniores p̄ijs
pennis eos fouent 7 collecto c̄to pascūt
quādo etiam pentes earū senescūt. eos
fulco alarum suarum subleuat 7 advo
landum excitat vt in pristinos vsus mē
bra dislucta reuocent 7 reducant.

Capitulum. x.

De coruo

Coruu sine corax a sono guttu
ris nomen habet. vt dicit **Ii.**
Coruu pulloꝝ ora suoz hyan
tia respicit quibus cibū prius nō mini
strat nisi prius p̄ pennarū nigredinez p̄
prij coloris similitudinē recognoscat. **P**
q̄ vero nigrescere inspicit totis suis vi
tibus teinceps eos pascit. vt di. idē **Ii.**
Dicitur autē pulli coruoz roze celesti ve
sci q̄dū beneficio etatis nō habent ni
gras plumas. non enī prius escis scz ca
daveribus fetidis sed rozis celestis bene
ficio sustentant. vt dicit **Aug.** **P**etit ei

coruus in cadaveribus mortuoz loca oc
cultā. vt di. **Ii.** et est auis clamorosa 7
diuersas format voces. solos enī inter a
ues seraginta quattuor habet vocis mu
tationes vt dicit **Fulgentius.** Est etiā
auis dolosa res furtiue subtrahens repo
nens in locis abditis et abscondēs. Est
etiam immūda auis cadaveribus inhis
dens 7 ex venenosis 7 rebus immundis
cibum querens. Et s̄m augures quādas
vim p̄lagij 7 diuinatōis habens. et idō
apud gentiles coruus inter volucres fu
it appollini cōsecratus. vt di. **Sar.** **De**
coruo autē dicit **Arest.** li. vi. **F**emine cor
uoz cubant sup̄ oua sole. 7 masculi defert
eis cibum 7 pullificat plures pullos et
cubat diebus viginti 7 reijcit aliquos p̄
pter multitudinem. qz aues que multus
pullificant aliquos eijciūt a se. **I**tes dē
cit idem li. viij. **C**oruo niger pugnat cus
asino 7 thauo 7 volat super ipos et nō
cēt eis pcutiendo cum rostro et pungit
oculos ipoz. **I**tem ibidem. **C**oruu niger
est amic⁹ vulpis. 7 p̄ter hoc pugnat
cum aceloni 7 alijs bestijs vt inuuet vul
pem. **I**tem ibidem. **C**orui pugnant pu
gna forti 7 pcutiūt se ad inuicem ar
mis. i. cum rostris vnguibz 7 alis suis
victus oledit victori victoria forti. huc
usqz **Arest.** **I**tem solus coruus i medijs
estiuis feruoribus cōtra naturam aliaz
auium ouat 7 pullificat fetus suos. **A**n
de **Petronius.** **C**oruu maturis frugibz
bus oua defert 7c.

Capitulum XI

De cigno

Cignus latine olor dicit grece.
eo qz totus albus sit i plumis su
is. nulli enim inueniūt cignum
nigrum. **O**lor autem grece totum dicit
latine. vt dicit **Ii.** **C**ignus autē a canen
do est dictus. eo qz carminis dulcedinē
modulatis vocibus fingit. **I**deo autem
canit dulciter. qz collum longum 7 reflexi
sum habet 7 necesse est eructuantem vo
cem p̄ longum 7 flexuosum iter varias
reddere modulationes. **F**ertur autē in
ypertoreis p̄ibus p̄cinentibus cytha
tedis cigni pullos euolare 7 nidis 7 ap

In nouem dies in die
p̄illos suos, qz videtur eis nō
simile coloris huius nō adferunt aliorū
p̄is, et idē eos p̄cūt it̄ de alio q̄
h̄ h̄m̄ de q̄ om̄ip̄os p̄cūt eos p̄
illis dies nō v̄t ali

te ad modum concinere. vt dicit **I**sidus.
Secundum autem **Q**uarta et **A**mbrosio. Naute lo-
 nsi p sagiu euentus reputant. q cigni sez
 in nauigio obuiant sicut ait **A**nni. **C**i-
 gnus in auspicijs semp letissimus ales
 huc oprant naute. qz no se mergit in vn-
 dis. et io appollini fuit cosecratus. vt di-
 cit **Q**uarta. In alis aut maxime est forti-
 tudo. **A**gnus qm est in amore querit fe-
 minam et ei p coplerioem colli blandit.
 et quasi eam trahit ad se et coniungit col-
 lum suu collo femine colligando. post co-
 itum xpo femina pcutit marez et fugat ip-
 sum. balneat aut se masculus post coitus
 filr femina anteqz abu sumat. **I**nstan-
 te aut morte p nna infira cerebro canit
 et cōtra alioz aiantiu cōsuetudinem p
 gemitu cantu reddit. vt dicit **A**mbrosio.
Plumam habet candidissimam omni ni-
 gredie vel colore aliquo impmixta. car-
 nem xpo habet nigram et ad dirigendum
 duram. rostru cu quadā tuberositate vi-
 sum ab olfactu et gustu distinguente. col-
 lum hz intrinsecus valde nigrum et in-
 terius densatu cu quo collo in pfunduz
 merfo abū suū querit et incidit. duz sit i-
 ter pisces nutritus ipos no comedit. io
 si panis vel esca sibi pfecta fuerit. pisab
 ipm sequentibus ipse cedit. de herbis et
 radicibus victu suū querit. pedes habet
 nigros latos et clausos natatōi valde ap-
 tos. quoz vno vritur p remo in natado.
 alio p gubernaculo se regendo. **S**tagna
 et lacus inhabitat. et secus aquas nidifi-
 cat. vbi sup pauca ligna plecta sup oua
 cubat et pullificat. pullos solicate nutrit
 et educat et eos rostro alis et sibulo prote-
 git et defensat. et si quis aduersus eos ap-
 propinquauerit inter pullos et appropin-
 quantibus opponere se et interponere no
 cessat. **Q**uis est magne carnositatis et p-
 derositatis corpis. et io quietem diligit
 et raro volat. volant aut cigni siluestres
 volatu forti collis extēsis et pedibus ad
 posterius applicatis. sed no sunt tā ma-
 gni corpis nec tante pinguedinis sicut
 sunt domiti qui iuxta hoim habitacula
 sunt nutriti. vt dicit **Q**uarta.

Capitulum XII

De culice

Culix est musca modica ab acu-
 eo dicta. eo q sanguinem fugit
 habet aut in ore fistulam admo-
 dum stimuli q carnem terebrat vt san-
 guine bibat vt dicit **I**sidus. **R**eputat aut in-
 ter volatilia sicut et apis. cu tñ corp^o ver-
 mis heat plures pedes hntis. eo q alas
 heat quibus volat. **S**en cras aut ex va-
 poribus putridis de cadauerulo ac palu-
 stribus locis et corruptis generatis. ex
 cōtinua alaz replicata pcussione in ae-
 re strepitu generat et quasi stridet. **S**uper
 cadauera et vlcera libenter refidet. equis
 etiam vlcerosis valde nocet. strepitu et
 morsu tormiētes infestat et a rege eos ar-
 cet de nocte maxime circūuolat et mem-
 bra quibus infidet terebrat atqz mordet
 lucipera est. qz lumen libenter videt. vñ
 minus caute in candelā vel in ignē irru-
 ens se ob auiditatem luminis videndū
 cōburere sepe solet. huzidibus pascen-
 dis summe valet. culices eni in aere vo-
 litantes ab huzidibus que venant mu-
 scas in aere pde gratissima reputantur
Picunt autē culices scimples. i. musce
 minutissime. sed aculeis pmolesse. scines
 eni grece musca dicitur latine. vñ et dicitur sci-
 nomia musca canina et hmoi muscis ter-
 ra egyptioz pcussa est. vt dicit **I**sidus. **E**st au-
 tem scinomia genus pessimū muscarū ma-
 gni corpis et lati ventris respectu musca-
 rum aliaz et parui volatus sed magne te-
 nacitatis et adherētie in mēbris aiantiu
 um in quibus infidet. **I**n villis eni et p-
 lis aialiu et maxime canū se immergit et
 ibi se occultans fugit sanguine atqz bi-
 bit in tñ q carnem vlcerat et corrodit vt
 patet in antiquoz canū auribus qz cor-
 rodūt et vlcerant tales musce vñ non est
 mirum si tales musce sint multū fetide
 que ex tam fetidis et corruptis humori-
 bus sint nutritæ.

Capitulum XIII

De cicada

Cicada a canendo est dicta eo q
 in exiguo gutture suo dulces fa-
 cit melodiam vel miram faccā
 talem. vt dicitur in exameron. **D**eci-

medio estu quādo arbutta meridianis
caloribus rumpitur. tanto cantum reso-
nat clariorē q̄to spm̄ aereū tūc tēpis
atrabit puriorē. deinde si quis cicadaſ
p̄fundat oleo statim necant. eoq̄ obstru-
ctis poris spiramen aereum haurire nō
valent. sed si quis statim his acētū super-
fundat. ilico reniūſcunt eo q̄ vis aceti
aperit poros qui et olei conſtrictione ob-
ſtruebantur. vt dicit Ambro.

Capitulum. XIII

De Fenice

Fenix vnica dicit esse anis. et in
toto orbe terrarū singularis. vnde
de et laici mirantur vñ et apud
arabes vbi nascit fenix. i. singularis nun-
cupatur. vt dicit Iſi. De hacane dicit phi-
losophus q̄ fenix est auis sine parvūſ-
ccc. xl. dngentis annis. quibus cōpletis
cum suū fenit defectū nidū facit ex lig-
nis aromaticis et multum siccis que in
estate ex feruore solis flante fauouio ac-
cendunt quibus iam accensis sponte nū-
dum ingredis et ibidem inter ligna ardē-
tia incinerat. ex quo cinere infra tridu-
um quidam vermiculus nascit qui pau-
latim plumas recipiens in volucrem re-
formatur. Idem dicit Ambro. i. exame-
ron. de fenicis humore siue cinere nou-
ſingit. paulatimq̄ adolescit et p̄cessu tē-
poris alax induit remigia atq̄ i auis spe-
ciem reparatur. Est aut̄ auis pulcerrima
pauoni in plumis similima solitudines
diligens. granis et fructibus mūdīs ci-
bum querens. de qua narrat alan-
onias summus pontifex in elio poli cui-
tate egypti templū ad similitudinem tem-
pli hierosolimorū edificasset. primo die
asimorū cū multa ligna aromatica super-
altate cōgregasset et ignem ad offerendū
sacrificiū succendisset descendit in medi-
um togū talis auis que in igne sacrificij
statim in cinere est redacta. remanēte at̄
cinere et cum diligētia custodito de p̄ce-
pto sacerdotis et reseruato infra triduum
quidam vermiculus de p̄dicto cinere est
creatus qui tandem recipiens formam
auis ad solitudinem euolauit

Capitulum. XV

De Grue.

Grus de propria voce nomen ac-
cepit. tali enī voce sonat. vt di-
ſi. Est autem auis alarū ma-
gnarum et fortis volatus. Meris alta pe-
tens vt videat quas velit. p̄gere regio-
nes. vt dicitur in exameron. Est ei auis
diligens suam speciem et in societate vi-
uens habens regem et ordine litterato
volans. vt dicit Ambro. Ductor autē
agminis quasi instigando et arguendo
voce ad rectos volatus cogit agmen et
forte raucescat succedit alia grus q̄ sup-
plet idem officium. Grues autem voce
p̄conia terram petunt vt quiescant et cū
federint ad custodiam sui vigilias ordi-
nant vt alie securius conquiescant. Aigi-
les autem sup vñū crux stant directe et
lapillum tenent in pede altero a t̄ra su-
spenso vel eleuato. vt si casu aliquo tormi-
erint p̄ casum lapilli excitentur vt dicit
Iſi. Item sunt grues in iuuentute ci-
neri coloris. sed i senectute q̄to diuti-
us viuunt tanto plus nigrescunt. et que il-
larum a societate oberrauerint vocife-
rando perditas socias aduocant et req̄-
runt. Grues etiam quando sup ra se re-
uientem herodium vel accipitrem perci-
piunt rostra sua superius erigunt et pro-
ut possunt cum rostri acumine se defen-
dunt.

Capitulum. XVI.

De gallo

Gallus a castratione est vocatus
Inter ceteras tantum aues hu-
ic soli testiculi adimuntur. vete-
res enim abscisos gallos vocauerūt. vt
dicit Iſido. De gallo dicit Iſi. xxx. li.
cap. iij. Carnes gallozum crude et cali-
de apposite super morsus serpentis tēmit
venenum. Et ad idem valet eius cere-
brum in potu sumptum. si quis eius pin-
guedine vel viscello iniūctus fuerit a p̄-
theris et leonibus tur̄ erit. Si auro lique-
ſcētī ossa galloz vel gallinarum cōmūcēt
consumunt illud in se vnde et os galli

naceum auri est venenum. et hoc est mix-
 Gallus itaq; est auis calide et sicce com-
 plexionis. et ideo multum habet auad-
 cie et animositatis propter quod contra su-
 os aduersarios pro suis vxoribus auda-
 cter pugnat. et rostro ac calcaribus aduer-
 sarium impetit et lacerat. obrenta victo-
 ria statim cantat. Antequam autem cantet
 alis se verterat et seipsum feriens ad can-
 tandum reddit aptiorem. In profundio-
 ribus horis noctis cantum solet emitte-
 re clariozem et valentiozem. sed circa te-
 pus matutinum vocem format leuiozem.
 ut dicit Ambrosius. cristam rubeam gestat in
 capite pro corona qua amissa perdit audaci-
 am et ad aggrediendum aduersarium ipsum
 efficit segniozem. zelat et diligit vxores
 suas. et inuento cito voce quadam eas pro-
 uocat sibi subtrahit ut eas reficiat atque
 pascat. pinguiorem et teneriozem quam
 plus diligit secum quietis gratia vici-
 nus collocat. et ipsius presentiam circa se-
 plus affectat. de mane cum ad pastum e-
 uolauerit. latus suum lateri ipsius primo
 applicat et per quosdam nutus ipsas ad sui
 copulam allicit et inuitat. et per ipsam tanquam
 zelotipus specialiter pugnat et appropin-
 quantes gallos rostro et calcaribus a se
 fugat. rostro impugnando terram percus-
 tit. et plumas circa collum erigit. ut se au-
 dacem faciat et pennas caude quatuor potest
 sursum ac versus sum eleuat. ut sic aptus ad
 plium se accingat lapidem preciosum noise al-
 lectricum vel allectorium calcedonio similem
 gignit et portat. quem ratione lapidis ut cre-
 dunt quidam leo timet et abhorret. et ma-
 xime si fuerit albus. albi enim galli leo
 formidat. ut dicit Plinius. Rostro et pe-
 dibus victum querit. paleam et puluerem
 sulcat et reuertat et inuento grano ad gal-
 linas vociferat et eas vocat. timet etiam
 gallus aquilam et accipitres pedones ter-
 re. quod tales pedes aues volucribus in ter-
 rare ambulans insidiant. et ideo cum gal-
 lus sit valde acuti visus unius oculi per vi-
 ctu querendo inferius deprimat. et alius sur-
 sum ad aera dirigit. ut aduentus aquile
 vel accipitris precaueat. quoniam cum venientes
 a remotis viderit statim ad gallinas vo-
 ciferat et fugiens in tomibus rupibus ac se

in pibus se occultat. ut dicit idem Decre-
 pitus etiam gallus ouat in vltima senes-
 cute et facit quodam oua pua multum rotun-
 da et quasi liuida vel crocea. ex quibus si
 ab aliquo verme venenoso in diebus can-
 nicularibus foueant basiliscus preat.
 ut dicit Beda. De gallis dicit. Costant. gal-
 li iuuenes duriores sunt ad digerendum mio-
 risque humiditatis quam gallina. caro eorum
 quidem introfiratis habet. sed quoniam coquif
 soluit. vbi si vetus gallus pectus interio-
 ribus te semine croci ortensis et polipodio
 impleat et quinq; libris aque coquat to-
 nec aqua fere consumat fit utilissimus co-
 lericam habentibus passionem. viscosus
 et fleumaticos purgat humores melanco-
 liam patientibus subuenit. grossam stoma-
 chi ventositates excludit. colorem mitigat
 tumorem et colorem arteriarum curat. va-
 let contra artetic febris plucitates. ut di-
 cit idem.

Capitulum. xvii

De gallo gallinacio

Gallus gallinacius gallus est qui
 propter abscisionem testiculorum et
 feminas. more enim aliorum masculinorum
 castratorum totus in complexione mutat. cri-
 stam enim perdit. audaciam deponit. vocem et
 amittit inter horas noctis non discernit. a-
 lis se non percutit nec ad pugnam se accingit.
 super oua aliena cubat ac si esset gallina of-
 ficiu femine assumens pullos alienos nu-
 trit et circuducit. voce etiam galline silat et
 crocitantem voce rauca pullos vocat.
 gallinis se associat cum eis earum escam come-
 dit et venozat. sed eas non reficit nec spin-
 guat cum eis ipinguat. sed eas non ipinguat
 Est autem gallinacius timidioris animi quam gal-
 lus et carius perfidioris et mollioris et pigre-
 dinis maioris ac plume laxioris. et pedes
 quosque frangunt ut cubare super oua cogat.
 cuius calcaria vel letentur vel cadunt. et pe-
 des colligant per ipinguatorem et depresso ca-
 pite ad terram ad foras erectis pedibus doper-
 taf. de gallo tamen castrato dicit Constantinus. Car-
 nes inquit castrati galli omnivolarum car-
 nibus sunt pueriores. laudabilius enim gene-
 rant nutrimentum et sanguinem meliorem. cere-
 bella eorum cerebellum autem aliarum sunt utiliora.

Capitulum. XVIII.

O De gallina.
 Gallina est a gallo dicta, sicut a
 Leone dicta est leena. Cuius me-
 bra ut quidam ferunt si cum au-
 to liquefcente misceantur cōsumunt aurum
 ut dicitur. **I**tem. Est autē multe ouationis et pul-
 lificationis et multe ouant sine coitu ut
 dicitur **I**rest. li. vi. et dicitur oua venti, et
 sunt alijs ouis inspidiora et illaudabili-
 ora. et quedam galline sepe faciunt gemel-
 los. et unus gemellorum est puus et quan-
 doq; monstruosus. postq; autē cubant su-
 per oua sua per tres dies statim apparet si-
 gna pulli et erit hoc in maioribus per plu-
 res dies. et in minoribus post pauciores
 et generatur pullus ex albumine et nutri-
 tur ex vitello. ut dicitur idem. Galline eti-
 am que nimis ouant non sunt longe vite.
 sed cito moriuntur ut dicitur li. vi. Alias ve-
 ro galline proprietates omnibus fere notas tan-
 git glo. super **I**saiah. xxiii. ubi dicitur. Gal-
 lina est auis pia circa pullos. nam pullos
 sub ala fouet. contra mulsum tuum. de dolore
 filiorum egrotat et plumam reponit. plures pul-
 los q̄ se pascit et satiat. et ipsos inuēto ci-
 to congregat atq; vocat per pullos defensi-
 one fortiori se opponit et etiā hominem impu-
 gnat. pullos dispersos congregat atq; vo-
 cat et ne a muso vel miluo rapiant eos sub
 alarum tegmine protegit et defendit. pluma
 tū hispiditate et vocis rauedine affectū
 circa pullos manifestat.

Capitulum. XIX

O De gryphe.
 Gryphes inter volatilia recitatur
 Deute. xiiij. et dicitur ibi glosa q̄
 gryphes est quadrupes. capite et
 alis aquile similis et reliquo corpore similis
 est leoni et habitat in yperboræis montibus
 equis et hominibus maxime est infestus. in ni-
 do suo reponit lapidem smaragdum con-
 tra venenosa animalia montis.

Capitulum XX

O De herodio.
 Herodius est auis regia. prede
 auda et manu gestantis affue-

ta. Est autem auis animosa ad modum
 accipitris. pro auge quidem carnis respice-
 ctu corporis sui et est multe pennositatis
 et ideo leuissimi est volatus. quia parū
 est in eo quod aggrauat et multum quod e-
 rigit atq; leuat. ut dicitur **B**regio. et ibi dis-
 similis est strutioni in audacia et virtute
 quibus ei similis sit in penna et varia in co-
 lore. **H**erodius autem magne est aiositi-
 tatis acutissimi pectoris et fortis unguis
 et plus ledit predam super ipsam irruentem
 do pectore q̄ rostro siue ungue. Tante
 autem est animositatis q̄ si primo vel se-
 cundo impetu predam non arripit qua-
 si vindictam de se perit. unde si siluestris
 est illo die vitæ predam querit. si vero to-
 mesticus quasi pro verecundia euagatur
 per aera et ad manum gestantis defacili
 tunc non redit. tūc enim victum et quā-
 si regenerem se estimat. quando de volu-
 cre quas impetit non triumphat. ut dicitur
Bregio. **H**ec auis a vulgo falco nūcupa-
 tur siue filica. ut dicitur glo. super psalm. et
 auis que inter omnes prede volucres huius
 affectum piū et animum circa pullos
 sicut dicitur in exameron. Eodem inquit
 sedulitatis officio quo prius fetus pas-
 cit pari subministratōne pullum ab a-
 quila abiectum siue non agnitum susci-
 pit atq; nutrit. cadauer fugit nec in fa-
 mis vehementia putridas carnes tangit
 sed laboris patiens abstinendo expectat
 quousq; predam sibi congruam inueni-
 at quā acquirat ut dicitur gregio.

Capitulum. XXI.

De hyrundine.

Hyrundo quasi arundo ab aere
 est dicta eo q̄ cibos non sumat
 residens. sed ut edat in aere abū-
 capit. ut dicitur **I**sidoro. Est enim auis voci-
 asera per tortuosos ortus et circuitus va-
 ga. In nidis struendis et pullis educan-
 dis sollicita. ut dicitur idem. In nidis quoq;
 struendis est sume solertie. vitæ enim ad hoc fa-
 ciendū sufficeret hūana industria de qua
 uis materia quod faciendū solo rostro ar-
 gilla. hyrundo itaq; est auis valde pēno-

sa mire agilitatis et velocissimi volatus
 et ideo a ceteris auibus nō impetit: nec
 vnq̄ alicui preda est. maria trāsuolat ad
 regiones calidiores in quibus creditur
 p̄ hyemem cōmorari. certa custodit t̄pa
 aduentus sui ⁊ recessus. cuius aduentus
 indicat̄ est veris ⁊ testimoniū instant̄ se
 renitatis estinalis vt dicit Ambro. De
 hyrundine di. Arest. li. vi. Quis agrestis
 non coit in anno neq̄ ouat nisi semel p̄
 ter hyrūdinem que ouat bis sed prima o
 ua aliq̄i corrumpitur p̄ter hyemem. o
 ua vero posteriora cōplentur ⁊ faciūt pul
 los. Item dicitur ibidem. Quae que co
 medunt carnem non ouant bis p̄ter hy
 rundinem que aliquando bis pullificat
 Item ibidem si quis cecauerit pullos
 hyrūdinum reuertentur oculi eor̄. que
 rit enim herbam que dicit̄ celidonia cui
 ius succo linit̄ oculos filior̄ ⁊ sic eor̄ oca
 li sanitati pristinae restitūtur. vt dicit
 Jacro. Item in vtero hyrūdinis iue
 niuntur duo lapilli. quor̄ vnus est albi
 dus et dicitur femininus. cetero vero rube
 us et dicitur masculinus. q̄ maioris est
 virtutis q̄ albus. hi lapidi dicitur celi
 donij. et sunt p̄ciosi maxime quando ex
 trahūtur de pullo anteq̄ tangat terram
 vt dicitur ilapidario vbi eor̄ virtutes
 describūtur. vt dicit Constan. Sanguis
 de terra ala extractus oculis medefi
 cut sanguis columbe. simus eius valde
 est calidus ⁊ vitius siue corrosiu⁹. ⁊ iō
 oculis est nociuus. Instruit autē hyrū
 do pullos suos eijcere stercoza extra ni
 dum. Sit autē hyrūdinū duo ḡnera. q̄
 dam enī sunt maioris corpis torsum ha
 lentes nigrū pectus rubeū ⁊ ventrem al
 bum. et he diligunt humanam societate
 tem. vnde in domib⁹ hominū nidificāt.
 Alie sunt minoris corpis nigrum habē
 tes pectus et nidificant in ripariū fora
 minibus iuxta aquam. Sed tam iste q̄
 ille in terra nidificant siue argilla vtri
 usq̄ cauda ad modum forpiciis ē bifur
 cata. Inter hyrūdines dicit̄ esse vnū ge
 nus qd̄ timēt alie aues etiā aqlar accipi
 ter ⁊ fugiunt illam hyrūdinem tanquā
 hostem nec audent super predam illa vi
 sa irruere. timent enim morsum eius q̄

forsan venenosus est. vt dicit Plini⁹ pu
 gnant autem hyrūdines contra passe
 res nidos earū subintrantes ⁊ moribus
 ac vnguibus fugant eos de nidis suis.

Capitulum. xxii

De haladzio.

Haladzius fm̄ ph̄sim est albi colo
 ris nullam balens p̄tem ingredi
 nis cuius pars inferior femoris
 ip̄ius purgat caliginem oculor̄ cui⁹ na
 tura est talis q̄ q̄ aliquis graui detine
 tur infirmitate. si egritudo fuerit ad mor
 tem haladzius auertit facies suam a sic
 egrorante ⁊ sine dubio tunc morif ho
 mo. si autē infirmus tetet cōualescere ha
 ladzius figit visum in ip̄m. et intendit
 in eum quasi applaudans ei. Differt au
 tem haladarius ab auricula que dicitur
 halandra que est auis sonora ⁊ canora si
 cut merula. vt dicit glo. sup Deute. xiiij
 vbi dicit̄. differt haladzeona a haladra.

Capitulum xxiii

De larō

Larus est auis q̄ in terra q̄
 q̄ in aquis habitans. vnde in
 auroza scribitur Larus est flumi
 nis habitator ⁊ incola terre. Nunc natus
 vt piscis. nunc volat instar auis.

Capitulum xxiiii

De locusta.

Locusta est dicta eo q̄ pedib⁹ sit
 longa vt hasta. et ideo greci eas
 hastagion vocant. vt dicit Isi.
 Locuste regem non habent et tamen or
 dinatē egrediuntur p̄ turmas suas. vt
 dicitur p̄uerbioꝝ. xxx. mutuo se deuorāt
 nam maiores minores comedunt ⁊ mā
 ducant. in estate apparent. in hyeme ve
 ro latent. longiora habent crura postero
 ra q̄ anteriora et sicut dicit glo. sup Jo
 hel primo. est primo atxlabus ⁊ post cre
 scentibus alis fit locusta et plus ledit i
 iuuetute q̄ est atxlabus q̄ in senectu
 te q̄ est locusta. Os habet quadzangu
 lū et p̄ cauda aculeum habet. crura sūt
 replicata ⁊ in se reflexa. germina arborū
 ⁊ herbar̄ radicib⁹ comedūt et corrodunt

Liber. XII.

a vento australi generantur et ad volandum cōcitantur. In vento autem septentrionali moriuntur. In saliendo locusta se erigit et in erigendo cadit. a floribus a / magdalinis impugnantur locuste. Locusta insuper tota pro maiori parte in ventre cōsistat. et ideo insatiabilis est. vnicui habet intestinum. quod sanie et immundicia est. spiritus repletum sed quod diu vivit semper esurit et si quid inuenerit viride. corrodere non desistit. Modico frigore quasi moritur et cōsopitur. sed calore solis renouiscit. ex cuius stercore vermes nascuntur.

Capitulum. xxv

De mergulo.

Mergulus ab assiduitate mergendi nomen sumpsit. sepe enim dimisso in profundum capite. auram signa sub fluctibus colligit. et ante ventem equoris tempestatem cum clamore litus petit. nam in pelago grauissimam tempestatem futuram esse certissimum est quoniam merguli fugiunt ad litus cum clamore ut dicit Isidorus. Mergulus in arundinis super pauca ligna nidificat et mirum quodam affectu nature pulliculos nutrit et educat. qui mox nati matrem sequuntur. et varias pelagi undas ascendere et descendere nullo modo verentur. vermes aquatiles et pisciculos ad superficiem satiam dam in glaciem venant. In hyeme propter paucitatem motus impinguntur. In estate autem propter volatus libertatem carnibus et pinguedine repauperant. quando ab aere rapace persequuntur ad aquam refugientes methonis beneficio liberantur.

Capitulum. xxvi

De miluo

Milvus mollis est volatu et viribus. unde miluus quasi mollis volans est dicitur. nam leui penam et quasi mobili super aera fertur. et vix leui tactu aerem in volando mouere videtur. Est autem avis patiens laboris. et ideo cuculos in scapulis suis suscipit et ne pro longa itineris spacia fatigati deficiant a partibus hispanie secum ducit.

ut dicit Isidorus. Est autem avis rapax et audax in minimis sed timidus est in magnis. nam volucres siluestres inuadere non audet. domesticis insidiari non timet. pullis etiam insidiatur ut eos rapiat et quos incautos reperit statim necat. caudaveribus et immundis vescitur. et pro modico ventris partu circa et extra circifer. a nido impetitur. et a minore se propter ipsius pusillanimitatem et segnicie superatur. Et miluus in iuuentute ab alijs prode auiibus non videtur differre. sed quanto diutius vivit tanto suam naturam. regentem plus ostendit. Quoddam enim genus est milui qui in principio aues rapit. et entera aialium comedit. tandem vix muscas et vermiculos arripit. ut dicit Aristoteles. Ultimo fame perit. Est autem avis ipsa circa pullos suos sicut et vultur. vult et quando videt eos impinguari et ut marcescant rostro eos percit et subtrahit eis cibum. vocem habet querulam famis nunciam. nam quando esurit voce querulacibum querit.

Capitulum. xxvii

De nocticorace.

Nocticorax est noctis coruus sicut dicitur eo quod noctem amat. quia de nocte volans cibum querit et querendo clamat. cuius clamor est volucris odiosus. ut dicit Isidorus. Est autem avis lucifuga et solem videre non potest. sepulchra et loca mortuorum inhabitat et frequentat. in parietibus et in locis ruinosis nidificat. oua columbarum et mone dularum frangit et teuorat. et cum eis pugnat. Nec dicit noctua quasi de nocte acute tuens. de nocte enim videt. exorto autem splendore solis eius visus heteratur. hanc in sula cretensis non habet et si venerit alibi de statim moritur. ut dicit Isidorus.

Capitulum. xxviii

De ouocrotalo.

Ouocrotalus est avis in aqua solentium faciens. In faucibus autem habet quosdam folliculos. in quibus primo cibum recipit. et receptum in secundum ventrem mittit. duos enim habet

vteros in vno tantum cibaria recipit. i
alio tñ decoquit et digerit. sed primus p
vesicula gutturis reputat. vñ di. **I**si. **D**
nocrotalus auis dicit grece cum longo
rostro. Et sunt duo genera. vñ aquati
le. et aliud solitudinis. qui aut in aquis
manet. est auis valde gulosa que rostru
in aqua mergens horridu sonu facit. p
cipue autem insidiatur anguillis. et pda
qua arripit subito reglutens in aluum
mittit. deinde ruminat et fauces mouet
ac si cibum in ore receptum adhuc tene
ret. Hec in litore quiescens rostru suu
semp sursum erigit. et sic spūs acumie
cōtra insultu accipitris se pmunit vt sic
securius dormire possit. vt dicit **I**si.

Capitulum. xxix

De pellicano.

Pellicanus est auis que in **Le**
uit. xi. et **Deute.** xiiij. porphurio
nūcupatur. et est auis egyptia
habitans in solitudine iuxta nylū. In
volucres aut fm leges immūdas in **Le**
uit. numerat. Sunt aut duo generabu
iūs auis vñ in aquis inhabitans et ei
escē sunt pisces. aliud est in terra habi
tans solitudinem diligens cuius cibus
sunt aialia venenosa vt lacerte et hmoi
omnia que pellicanus comedit p rō pe
dem in aquam tingit et intinctu qñ cum
manu pede ori applicat et opponit. **S**o
lus pellicanus inter aues pde pter pñ
tacum pede vtitur loco manus. De pel
licano quoq dicit glo. sup psal. Et idē
di. **P**linius p hec verba. Pellicanus in
quit est auis amator filioꝝ suoz. Cum
eni gignit natos et incipiūt crescere pen
tes suos in faciem pcutit ppter qd ip
sos mater repcutit et occidit. tertio vero
die mater se in costa vsq ad effusionem
sanguinis pcutit et calidū sanguinē sup
corpa mortuoꝝ filioꝝ post effundit. ex
virtute pullus prius mortuꝝ reuincit
Et glosa sup locū illū psalmi. Fact sum
sicut pellicanus etc. Pellicanus dicit ro
stro occidere pullos. et in triduo lugere
tūc sanguinem suū sup eos fundere et sic
illos viuificare. Alias cām mortis pul
loꝝ pellicari assignat magister **Jacobus**

te vitriaco in li. te mirabilibus orienta
lium regionum. Est inquit in egypto a
uis que vocatur pellicanus magnaz ala
rum et maxime in aciei. qz quicquid de
glutit cito emittit per secessum. lubricus
enim habet intestinum. et ideo vsq ad
plenam incorporationem neq tenet abū
Hanc autem naturaliter odit serpens
ppter qd serpens dum p passu mater ex
it nidum repens per artozem pungit et in
terficiat pullos suos sup quos mater redi
ens lugere p triduum fertur. deinde in
pectore se vulnerat et sanguines sup eos
respergens eos a morte suscitāt. Et san
guine vxo copiosius sic effuso debilitat
mater. vnde et pulli coguntur exire p ci
to quozum quidam naturali affectu ma
trem debilitatam pascunt. quidam vxo
generes sunt. de matre penitus nullā cu
ram gerunt. qd diligent aduertēs ma
ter. receptis viribus filios se pascentes
refouet et diligit. alios vero tanq igno
biles et ingratos a se reijcet et secum cō
manere aut viuere non pmittit.

Capitulum. xxx

De perdice.

Perdix a voce nomē habet. vt di
cit **I**sid. Est auis immunda.
nam masculus in masculū cōsurgit et ob
liuiscit sexū pceps libido. vt di. **I**sid.
adeo aut est fraudulenta. vt aliena oua
diripiens foueat ea sic subtracta. Hec
fraus fructū nō habet. qz cum pulli voces
audierint. ppe genitricis naturali quos
dam affectu matrem putatiuam q eos
fouerat derelinquit et ad illā que genuit
reuertitur. vt dicit **I**si. piter et **Ambro.**
Nos aut laborant in cubādo et onādo si
cut alie aues sicut dicit **A**rest. Aliq in
quit aues generant leuiter sicut pdices
et mater pdicis volat in circuitu vena
toris quousq fugiant pulli sui. et post fu
gā pulloꝝ fugit et ipsa mater et clamat pul
lis suis. cuius pulli mor nati sequuntur
matrem et statim qrun abū. Est autem
pdix pauce pēositas et multe carnis.
iō debilis ē volat et in volādo par a ter
ra se erigit. sed statim p paululu trā pe
tit. in tñ nūq timet et fugit q qd diu videt

ipsum. in aera a terra nō recedit. ad so-
nitum vero cāpanule fugiens circa ter-
ram anteq̄ sciat in rete vel in laqueum
se immitit. Plinius dicit li. xxii. ca. vi.
Fel perdicus cum equo pondere mellis
multum darificat vilum. vnde ⁊ in pici-
te argentea telet referuari. oua eorum
in vase ereo tecta valent cū melle vlcē-
ribus oculorum.

Capitulū. xxxi.

De pauone
Pauo a sono vocis nomen habet
cuius caro est tam dura vt vic
putredinem sentiat nec facile coquitur
vt dicit Plinio. viuit autē pauo fm Are-
sto. xx. annis ⁊ pullificat in fine triū an-
norum. deinde colorantur eius ale. Cu-
bat autē oua sua. xxx. diebus ⁊ modicu-
plus. deinde scinditur teste ⁊ non pulli-
ficant nisi semel in anno. ⁊ ponit. xij. oua
aut parū minus ⁊ eijcit plumas suas cū
prima artoze eijciente folia sua. et tunc
primo nascitur pluma cū artozes inci-
piunt folificare. est enī auis nō diligēs
ferum suū. persequitur enī masculus fe-
minam ⁊ oua femine inuestigat vt fran-
gat ea. vt sic sue luxurie magis vacet qđ
timēs femina. sollicite abscondit ea ne
ab eo valeant defacili inueniri. Habet
autem pauo vt ait Plinios. caput infir-
mum ⁊ deforme quasi serpentini ⁊ tamē
cristatum. incessum simplicem ⁊ oculi-
tum. collum modicu ⁊ erectum pectus
saphireum. caudā oculatam. mira pul-
critudine distinctam ⁊ ornatam. habet
pedes deformissimos ⁊ rugosos. penna-
rum suarū admirans pulcritudine ⁊ eri-
git eas ad modum rote siue circuli ⁊ per-
gūrum capitis circūponit. videns autem
pedum suorum deformitatē quasi erube-
scit ⁊ velut non attendens predictā pen-
narū pulcritudinē eas subito reprimat
et submitit. vocemq̄ habet terribilem
vt ait quidam. vocem habet demonis. ca-
put serpentis. passum latronis ⁊c. Pli-
nius enim li. xxii. ca. vi. dicit qđ pauo re-
sorbet simum suum inuidens hominum
vtilitati. valde enī medicinalis est sed
raro inuenitur

Capitulū. xxxii.

De passeribus
Passeres sunt minuta volatilia a
paruitate sic vocata. vt dicit Plinios.
torus. Est autē auis passer instabilis ⁊
garrula. iuxta hominū habitacula nidi-
ficans. Quis siquidem est multū calida
et libidinosa. vnde eius caro frequēter
in cibum sumpta est libidinis exarati-
ua. vt dicit Costan. multe est ouationis
et pullificationis ⁊ magne solertie i edu-
cando pullos suos ⁊ nutriendo. In feno
et in plumis nidificat ⁊ nidum suū a ster-
core nidum seruat. ⁊ ideo pulloz ster-
cora extra nidum eijcit ⁊ ad eijciendum
eas cogit. Araneis ⁊ vermibus ⁊ muscis
eos pascit. semina venenosa vt iusq̄ami
sine lesione comedit. ⁊ lepram ⁊ morbus
caducū aliquādo sustinet ⁊ incurrit. ⁊ fe-
mina diutius viuit qđ masculus. ⁊ ma-
sculus zelat pro vxore sua. ⁊ pro ea pu-
gnare consuevit. vt dicit Aresto. multe-
lam timer ⁊ odit ⁊ clamādo ac vociferan-
do p̄sentia eius prodit. pro nidis hyru-
dinum occupandis eis rostro moribus
se opponit. suam species diligit ⁊ pullos
ab illis relictos aliquo casu recolligit
tanq̄ proprios atq̄ nutrit. ⁊ si cōtingat
aliquē laqueo vel aliquo alio modo tēp-
lendi clamitat pro adiutorio ⁊ vociferat
cui cōpatiens passerum multitudine mu-
tuo se cōuocat ⁊ vt captum liberent acce-
lerant ⁊ pro viribus festinant.

Capitu. xxxiii.

De strutione
Strutio a greco vocabulo nomē
sumpsit. vt dicit Plinios. eo qđ
corpus animalis gradientis habet. pe-
nas tamen habet vt auis. habet etiā du-
os pedes ⁊ rostrum sicut volucris sed p-
pter ponderositatē sui corporis cum au-
bus in aera nō leuatur. ouat etiam sicut
auis. sed oua sua fouere negligit. que p-
iecta in arena forū pulueris animantur.
vt dicit Plinios. De strutione autē di-
cit Aresto. strutio autem inquit in crea-
tione assimilatur aui et quo ad qđ quā-
drupedi quia in aera nō leuatur. ale enī

eius non sunt conuenientes volatui. sed creatio eorum est tenuis sicut creatio pili. et quia est sicut auis multas plumas habet in interiori parte corporis. et habet pedes duos sicut volucres et ungues scilicet. sicut sunt ungule quadrupedis. et causa illius est. quia magnitudo corporis eius assimilatur quadrupedi et non aui. Ante enim caliditatis est quod ferrum diglutit et consumit. et secundum Auicennam. natura que in omnibus est prouida dedit ei facere oua maxima et durissime teste. ut circa eorum generationem occupatus calor temperetur. et si esset nimis intensus calor. cetera causa quare citius moreretur. Alias autem strutionis perietates tangit beatus Gregorius super Job. xxxix. ubi dicitur. penna strutionis est similis penne herodij in colore. sed non in virtute. penne autem similitudinem habet. sed ex clausa celeritate caret. ad volatus alas suas erigit. sed tamen a terra in altum nullatenus se suspendit siue in longum raris pennis induitur et magno corpore grauiatur. Item quando venit tempus ut oua pariat. ad stellulas que vocantur virgule siue plades oculos leuat. non enim oua ponit nisi quando illa constellatione oritur vel ascendit. quoniam enim viderit stellam circa mensem Junij arenam fodit et ibi ponit oua sua. que sabulo cooperit atque tegit. Cum autem ea ibi reliquerit. statim obliuiscitur ubi ea posuit. et nunquam ad ea ulterius redit. sed calefacta arena solis feruore abscondita oua excouit. et in ipsis pulliculos procreat et producit. cum autem fraxia terra pulliculus educus fuerit. tunc primo mater ipsius recolligit atque nutrit. et quem in ouo contempserit. egressum de ouo recognoscit. et ideo dicitur ad beatum Job Induratur ad filios suos quasi non sint sui. Item strutio naturaliter equum odit et in tantum ei contrariatur quod equum sine terrore videre non possit. et si discurrent equus contra eum quasi contra hostem alas erigit et alarum concussione ipsum ad fugam cogit.

Capitulum xxxiiii

De turture

Turtur autem a voce vocatur. auis simplex est ut coluba. sed longe dispariter est pudica. Turtur autem auis casta ex moribus appellatur eo quod comites castitatis. amissio enim pari suo alteri copulam non requirit. solitarie incedit. memor societatis perdit se semper gemit loca solitaria diligit et eligit. confortatque hominum valde fugit ad ortulos tamen hominum et agros descendit ubi querit cibum unde vivit. obtento autem cibo iterum iuga montium et secreta nemorum pertere consuevit vernali tempore aduenit et nouitatem instantis temporis querula voce prodit. In hyeme vero deplumatur. et tunc in truncis concauis se abscondit contra estatem vero et tempus veris resumptis plumis in locis abditis ubi latuerat exiens. loca ad pullificanda congrua sibi querit inter densos arborum ramos de lignis duris et nodosis nidum constructit in quo ouat cubat pullificat et pullos nutrit. ut dicit Aristoteles. Turtur ouat in vere bis. sed non tertio nisi quando oua primo corrupta sunt. et vivunt et cubant. xv. annis. et non descendit super terram neque super cadaver propter cibum. morti enim non refert turtur. sed pro suo et pullos victu paucula grana querit. et in locis mundis recolligit unde vivit alijs ambus vociferanti bene gemit. sunt autem pulli eius calidi et humidi sicut et pulli colubini. ut dicit Constantinus. quod testatur grauitas ad volandum. sed volante incipientes amittunt illam grauitatem. sicut caro eorum leuior et acceptabilior ad digerendum. sanguis enim ale terre eius est medicinalis sicut sanguis yridinis et colubine.

Capitulum xxxv

De vulture

Vultur a tardo volatu nuncupatur. ut dicitur. Si magnitudine enim carnis precipites volat non habet. Vos quod concubitu dicit non misceri. et sine concupula concipere et concipi generare atque signi. natoque eius dicitur vivere centum annis. et dicitur Iheronimus. De canis est impia circa filios suos sicut et milu. Si enim vi

vet pullos suos impinguari. rostro ⁊ pedibus eos percutit vt sic fiant ex colore mortui macillenti vt dicit Plinius. Dicit etiam idem q̄ maxime viget sensus olfactus in hac aue. vnde ⁊ sentiunt odore cadauera a remotis. existentes enim vltra mare sentiunt cadauera ex ista parte ⁊ reuertito. vnde exercitū vultur sequitur vt hominū ⁊ equorum cadaueribus satiet. et ideo s̄m augures quando conueniunt ⁊ circūvolant simul multi vultures. est futuri prelij presagium quod aliquo sensu nature occulto presentiant afuturū. De vulture dicit Aristotle. Vultur inquit pugnat cū herodio ⁊ volat super ipsum. ⁊ quando reuincit ipsum moritur. ⁊ comedit carnem crudam. ⁊ ideo pugnat contra alias aues propter cibū. Venatur autē a meridie vsq̄ ad noctem et ab ortu solis vsq̄ ad tempus illud in silentio requiescit. ⁊ quādo senescit elōgatur rostro eius superius ⁊ recuruat in fine. ⁊ moritur tandem fame. vt dicit Aristotle. ibidem Hoc ei accidere s̄m errorem antiquorū putatur. quia dicitur aliquādo fuisse homo. ⁊ erat impius peregrinis quibusdam. sed hoc est sup̄stitiosum. Dicit etiam idem. q̄ quando est aliquid superfluum de cibis ius non relinquit illud aibus alijs sicut facit aquila. sed reponit in nido suo ad cibandū pullos suos quoniam non defacili acquirit cibum. Adificat autē in altis montib⁹ ⁊ nemoribus. et si viderit aliquid volitans circa pullos suos rostro percutit ⁊ fugat illud et nutrit pullos suos quousq̄ possint volare. ⁊ tunc eijcit illos a nido et vetat illos appropinquare ilico nec permittit vnū par vulturū aliud par subintrare locum suum. Item eodem li. Amachar est quidā species auis fluuiialis que timet vulturem. ⁊ ideo fugit ad aquam ⁊ circūvolat vultur a remotis. ⁊ cum sit acuti visus inspicit quando auis illa exiit aquas illam. ⁊ tunc si potest capit eam. Est insuper vultur auis multū fetida ⁊ immunda. cuius caro est durissima ⁊ mali saporis ⁊ grauis odoris. ⁊ ideo ad esum est inutilis. defacili pro cadauere terram percutit. sed cum descendit de terra iterū vix

ascendit. vt dicit Gregorius. In alto volans cadauer in infimis conspicit. ⁊ pro amore cadaueris ad ima te sublimitate aeris se submittit. vt dicit idem. Quādo autem ab aliquo impetitur. contra ventum alas percutit. ⁊ sic venti aduinculo potius q̄ colore proprio ab infimis l'aere se extollit. et ad hoc dicit Plinius li. xxx. ca. iij. Vultur inquit inter aues contrariat serpentibus. nam si penne eius vrant fugant serpentes nidoze suo. Cor etiam eius reddit se portantes a serpentibus ⁊ a feris tutos. Cor eius ligatū in pelle leonis vel lupi fugat demones. Pena eius ligata pedi sinistro pturientis velociter liberat eam. sed celerius solue ne interiora sequant. vnguentū factum de adipe vulturis ⁊ oleo myrti et cera neruos curat. iumenta sanat. Pes eius dexter alligatū pedi sinistro dolenti sanat ipm. similiter dextrum sanat sinister pes. Lingua eius sine ferro euulsa ⁊ collo in panno nouo suspensa dicitur efficere hominem gratiosum ad impetrandū ab homine quicquid petit. Cinis ossium eius combustorū mictus cū celidonia datus aialibus eorū sanat morbos. Ducitq̄ plinius. Idem li. xxxvi. Sanguis vulturis cum herba cameduce vel cameleonte ⁊ cedria sanat lepram.

Sanatium lepra.

Capitulum XXXVI

De vlula

Vlula est auis a plausu vel vlulatu nominata. eius enī vox vlulatum pretendit. Unde ⁊ apud augures vlulans pretendit aduersitatem facens vltro prosperitate. vt dicit Isidorus. ⁊ s̄m hoc idem videtur esse vlula quod buto siue noctua cui⁹ vox s̄m augures est infausa glo. Hier. super ysa. xiiij. di. sic. Alula ē auis cornine magnitudinis resperfa maculis. que rostro in palude fixo horridus sonus facit. ⁊ s̄m hoc videtur q̄ vlula est onocrotalus. que auis est palustris loca inhabitans paludosa. que te supra te onocrotalo.

Capitulum XXXVII

De pupa

Urupa ut dicit yfido. a grecis est nuncupata. eo q̄ stercoza humana comedat et fetenti fumo nutriatur. Huius ei est spurcissima et immunda. crinitis a capite creuntibus galeata. semper in sepulcris comorans vel in fumo. cuius sanguine si quis se inunxerit. dormitum pergens demones in somnis se suffocantes videbit. cuius cor malefactoribus valet. nam in suis maleficijs eo utuntur. De hac aue dicunt phisici. q̄ cum senuerit. eo q̄ nec videre nec volare queat. pulli eius euellunt ei penas invalidas. et limunt ei oculos herbarum succis et fouent sub alis donec recrescat plume eius. et sic renouata p̄fecte valet et videat clare sicut et ipsi. ut dicit yfidorus.

Capitulum XXXVIII

De respiratione

Respiratio a tempore. nomen sumpsit. eo q̄ lucem fugiens circumuolat in crepusculo respiratione p̄cipiti motu attrito et tenuissimis brachiorum membranis suspensa. et est animal simile muri. non tam resonans voce q̄ stridore. speciem simul volatilis et quadrupedis habet. quod in alijs aubus solet rarius inueniri. Hucusq̄ yfidorus. Dicit etiam glo. super ysa. ij. q̄ respirationes lucem fugiunt. ceci enim sunt sicut et talpe. puluerem lingunt. oleum de lampadibus sugunt. in rimulis parietum se abscondunt frigidissime sunt nature. Unde sanguis respirationis limbus super palpebras non sinit recrecere pilos. ut dicit Constan. et hoc forsitan est quia sua frigiditate opilat poros. quibus opilatibus non recrescunt pilis.

Incipit liber XIII

De aqua et eius ornatu.

Descriptis proprietatibus ignis et aeris restat ut de aquarum effectibus quatuor spectat ad opusculum nunc aliqua di-

camus. Dicitur autem aqua quasi equa. quoniam nihil quiescit a motu donec superficies eius adaequet. ut dicit yfidorus. li. xij. Et itaque elementum aqua secundum quatuor. frigidum et humidum respectu terre subtile et vispicuum p̄prio termino non contentum. deflueret enim aqua ad nihil nisi alieno termino sustineretur. Et quae de proprietate describit basilius in generali in exameron dicens. Aqua inquit inter omnia elementa est utilissimum. celi enim terrena fecundat. aerem suis vaporibus incorporat et condensat. scandit in sublime et celum sibi vindicat. Aque enim sunt omnium nascendi causa. quia fruges gignunt. arbores et plantas producant. sordes detergent. peccata diluunt. potum cunctis animalibus tribunt. Est enim aqua terre coniunctiva. penetratiua. repletiua. caloris celestis nutritiua. omnium inferiorum partium nisi enim haec inferiora suis exalationibus temperaret. omnia in conflagratione vel caloris verterentur. Haec ab animalibus potata nutrimentum transducit in carnis vegetationem. Haec piscibus dat spiritum. sicut et aer animalibus praebet vitam et animationem. Haec sui diffusionem per interiora partes terre facit partem eius unio nem terra enim propter intensionem siccitatis dissolueret in puluerem. nisi per eius parte humorositate aquea uniret. Haec etiam transiens per interiora meatu terre a locis per que transit in colore et sapore recipit imitationem. et ideo nunc salis nunc dulcis apparet. nunc clara nunc turbida. nunc grossa nunc subtilis. Haec enim aqua de terminata qualitate in colore et sapore. ut sic esset omnium colorum et saporum susceptiua facilius. Et ideo aqua quanto est in se purior. tanto apparet obscurior. quoniam ad ipsius colorationem ipsam solaris radii non subintrat. Haec mouet a fundo sine a centro ad circumferentiam. nec sistit donec eque eius superficies secundum eque distantiam a centro terre. Haec insuper lucem a radijs solaribus susceptam reflectit in caelestia et refundit. Et ideo quoniam superficies habet specularem actionem reflexi luminis rerum obiectarum imagines in se representat et intuitum facies ad modum speculi manifestat. haec etiam radios ipsi substantiam penetrantes

*Vanellus, auis est quae piscibus
cibus piscibus hermantere
sunt. Hucusq̄
Omnia vanellus defendere
intibus armis.
Cum hominibus suis proprium
piscibus defendere videtur.
Dantur in unum sententias.*